

ФРАНЧЕСКО ЛАНЦА

ОТМЪСТИТЕЛЯ

Превод от сицилиански

ПРАЗНИЧЕН ДЕН

Превод от италиански

Франческо Ланца
ОТМЪСТИТЕЛЯ

© Превод от сицилиански Даниела Илиева

Франческо Ланца
ПРАЗНИЧЕН ДЕН

© Превод от италиански Даниела Илиева

Всички права запазени.

Авторските права върху текста на тази книга
принадлежат изцяло на преводача.

© Оформител Ивайло Найчев

ISBN 978-619-90994-2-1

ФРАНЧЕСКО ЛАНЦА

1897–1933

Роден на 5 юли 1897 във Валгуарнера Каропепе, Сицилия, в семейството на адвокат Джузеппе Ланца и Розария Беррителла. Четвърти сред шест братя и сестри, единствено майка му е тази, която му дава морална сила и опора в изпълнения с драматични обрати и изпитания живот. През 1915 завършва средното си образование в лицей Спедалиери в Катания, след което следва и завършва право в Рим. През 1916 посвещава първите си стихотворения на неговия брат Антонио, загинал във войната, които са повлияни от стила на Уго Фосколо, а след няколко години излиза първата му стихосбирка *Poesie di gioventù*. През 1920 се завръща в родния си край, след като участва в Първата световна война, като става активен член първо на социалистическата, а след това на фашистката партия. В периода 1920-1922г. пише няколко разказа, поезия и един недовършен роман *Vita e miracoli di Giustino Lambusta*. Вдъхновен от творчеството на Дж.Питрè и Дж. Верга, между 1920 и 1928 Франческо Ланца написва комедията в три действия *Cosa darei per sapere come è fatta una donna*, приказката в стил Ариосто – *Fiordispina*, едноактовите комедии: *Corpus Domini*, *Una moglie brutta*, *Il vendicatore*. Комедията *Corpus Domini*, озаглавена впоследствие *Giorno di festa* (*Празничен Ден*), е поставена в Рим през 1927г. с режисьор А.Г. Брагалья. Сътрудничи на

редица литературни вестници и списания, работи като журналист, а през 1928 публикува най-значителното си произведение *Mimi siciliani* (Milano), разкази, излизали последователно под името *Storie di Nino Scardino*, в които бързите, остри и иронични диалози осмиват една провинциална и наивна Сицилия. Като специален пратеник на списание *Tevere*, след завръщането си от Съветския съюз остава силно разочарован от съприкосновението с неподозираната действителност, като в края на живота си отново се обръща към католическото верую, в упорито търсене на работа, която да го освободи от финансовите затруднения. В края на 1932 получава назначение в Министерство на Авиацията в Рим, но по време на пътуването се разболява тежко.

Умира на 6 януари 1933 във Валгуарнера.

Произведения: *Storie e terre di Sicilia e altri scritti inediti e rari*, a cura di N. Basile, Caltanissetta 1953; nuova ed. aggiornata, ibid. 1985; *Teatro edito e inedito* (Catania 1975), *Tutto il teatro* (ibid. 1997), *Opere* (ibid. 2002), tutti a cura di S. Zappulla Muscarà.

Библиография: *Il Tevere*, 6 febr. 1933 (num. speciale dedicato al L.); *Galleria*, settembre-dicembre 1955 (num. speciale dedicato a N. Savarese, F. L., V. Brancati); M. Lamartina, *Realtà e mito nell'opera di F. L.*, a cura di G. Cottone, Palermo 1971; M. Di Venuta, *La provincia sorniona: l'opera narrativa di F. L.*, Palermo 1983; S. Li Bassi et al., *F. L.*, Palermo 1989; A. Di Grado, *Il mondo offeso di F. L.: dalla casa del nespolo al giardino dei ciliegi*, Acireale 1990.

Франческо Ланца

ОТМЪСТИТЕЛЯ

Комедия в три действия

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА**ДОН ВИТТОРИНО МАММОЛА****ДОН АНТОНИО АЛИКО̀, кмет****ОБЩИНСКИ СЪВЕТ:****– МАННИНО****– ВАДАЛА̀****– БОККАДОРО****– КУАЛЯ****ДОН КАЛОДЖЕРО ЧАРАМЕЛЛА, бивш кмет****ТРАМОНТАНА****КЛАРИНЕТТО****ДОННА НИНЍ****ДОННА ПАОЛИНА, наречена ТАБАРÈ****Комаре ВИТА****Гус`жа ТАНА****КАРМЕЛА**

Селце в Сицилия. В наши дни.

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

Гостната в дома на Дон Антонио Алико̀, кмет. Дивани, фотьойли, маса. Антре в дъното, в центъра. Вдясно – врата. Сутрин.

СЦЕНА I

**ДОН АНТОНИО АЛИКО̀, кмет, и Общинският съвет:
ВАДАЛА̀, БОККАДОРО, КУАЛЯ**

ДОН АНТОНИО АЛИКО̀. Един момент, господа: да уточним. Вие говорите за обида.

БОККАДОРО Естествено.

ВАДАЛА̀ Без друго.

ДРУГИТЕ ДВАМА Разбира се!

ДОН АНТОНИО Значи, има обида.

БОККАДОРО Обезателно!

ОСТАНАЛИТЕ Несъмнено!

ДОН АНТОНИО Тогава, щом има обида, безусловно има и деяние.

БОККАДОРО В какъв смисъл?

ДОН АНТОНИО В какъв смисъл ли? Щом са ме нарекли роконосец и са ме обидили, то означава, че наистина съм роконосец. Ако не бях, нямаше да има причина да се обиждам.

ОСТАНАЛИТЕ Ооооооох!

БОККАДОРО Но що за логика? Ако бяхте такъв, не бихте имали причина да се обиждате! Обида просто няма, ясен ли съм? Ако аз нарека къравия кьорав, казвам истината и

това безусловно означава, че го казвам без намерение да го обидя – и къравият не може да се чувства обиден.

ДОН АНТОНИО Но ако вие наречете крадеца крадец, той ще ви пребие, ако го кажете на някой почтен мъж, той ще започне да се смее.

БОККАДОРО Не съм съгласен. Даже ще ви прати в затвора, има си наказателен кодекс, любезни кавалери! Да наречеш доблестен мъж, крадец, това е двойна обида, поради това, че липсва деянието, налице е намерение за обида.

КУАЛЯ Точно така! Несъмнено!

ВАДАЛА Браво Боккадоро!

ДОН АНТОНИО И така, господа: питам ви следното и преди всичко: рогоносец ли съм, както се е чуло? Ако съм, нищо не може да се направи, ако не съм...

БОККАДОРО Ето, видяхте ли, че ми давате право? Ако сте рогоносец, обида няма, ако не сте, обида има и то тежка!

ДОН АНТОНИО Съм ли или не съм?

БОККАДОРО Ама какво ви минава през ума?

МАННИНО Дори не си го помисляйте!

ОСТАНАЛИТЕ Ооооооох!

ДОН АНТОНИО Господа, кажете ми откровено – имате ли съмнения?

БОККАДОРО Но едно такова съмнение не би било оскъбление само към вас, но и обида за вашата съпруга, пред която всички тук присъстващи публично сваляме шапка! (*слага си шапката на главата и я сваля доземи*).

ОСТАНАЛИТЕ (*имитират го пресилено*).

ДОН АНТОНИО Благодаря ви, скъпи приятели. Камък смъкнахте от сърцето ми! Щом вие не го мислите и не го вярвате, това е най-крещящото доказателство, че не съм рогоносец!

ОСТАНАЛИТЕ Несъмнено!

МАННИНО Освен това, един кмет никога не може да бъде рогоносец!

ДОН АНТОНИО А сега, позволете ми да кажа още нещо! Аз ви благодаря за солидарността, която искате да ми засвидетелствате, но ви моля да не настоявате. Обидата засяга само мен, доколкото е отправена към мен лично и единствено аз трябва да се противопоставя. Не мога да позволя приятелите ми, общинския съвет, който толкова достойно представлявате, партията, на която съм законен представител, не мога да позволя, повтарям, те да бъдат засегнати от тежката клевета, която ме връхлита. Обидата не засяга нито селото, нито онази част от селото, която ние представляваме, както казваше Съветник Куаля; засяга само мен, в качеството ми на оскърбен съпруг.

БОККАДОРО Противопоставям се!

ВАДАЛА И аз, с разрешение на всички останали.

МАННИНО Аз също, не формално, а по същество...

КУАЛЯ И аз съм на същото мнение, но с условие.

БОККАДОРО Възразявам и настоявам, като излагам тутакси причината. Държа на факта, че обидата не е нанесена на кавалиере Аликó като такъв, а на кавалиере Аликó в качеството му на обществен и политически деятел и в качеството му на кмет. Не на личността, а на обществената позиция, не на количеството, а на качеството. Ние трябва по същество да изясним, към кого е отправена обидата, от кого произлиза обидата и причината за обидата. Следователно, кажете ми, господа, кажете ми Вие, Господин Кмете – ако гореспоменатият Антонио Аликó не беше кмет, ако не принадлежеше на една партия, на партия, противопоставяща се на тази на кавалиере Чарамелла; ако кавалиере Аликó не беше обществена личност, не се възприемаше във функциите си на обществена личност, на кмет и водач

на партия; кажете ми, прочее, щеше ли да бъде оскърбен от съпругата на кавалиере Чарамелла по време на публичен частен разговор, с названието рогоносец? Кажете ми вие, господа от Общинския Съвет, с това название „рогоносец“, са искали да обидят личността или по-скоро победоносния водач на нашата партия?

ВАДАЛА Точно така!

ОСТАНАЛИТЕ Абсолютно!

МАННИНО По тази точка няма съмнение. Обидата е към Кмета, и целта е политическо очерняне и политическо дискредитиране. Обидата не е частна, лична: тя е обществена!

ДОН АНТОНИО Господа, благодаря ви. Дали наистина сте убедени, че тази злост, която ме залива, няма личен мотив, а политически? Че не е отправена към мен, съпруга, а към мен, кмета?

ОСТАНАЛИТЕ Несъмнено!

ДОН АНТОНИО И така, господа, какво е необходимо да се направи?

БОККАДОРО Преди всичко...

ВАДАЛА Обезщетение, чисто и просто обезщетение!

КУАЛЯ Господа, да не избързваме!

БОККАДОРО Преди всичко опровержение...

ДОН АНТОНИО Опровержение?

БОККАДОРО Да, публично опровержение, обнародвано от Общинския съвет на извънредно заседание. Освен това...

ВАДАЛА Манифестация със знамена!

БОККАДОРО Ама какви знамена! Освен това една прокламация...

ДОН АНТОНИО Господа, полека, за Бога!

МАННИНО Възразявам срещу тези извънредни мерки.

КУАЛЯ Господа, да действаме с благоразумие!

БОККАДОРО Какво ти благоразумие!

ДОН АНТОНИО Спокойно, Боккадору! Вие забравяте в края на крайщата коя личност е най-засегната в цялата тази история и уважението, което ѝ дължим. Тук става въпрос за моята съпруга...

КУАЛЯ Това казах и аз!

ДОН АНТОНИО (*отново към Боккадору*) И вие смятате, че съпругата ми ще одобри мерките, които предлагате?

БОККАДОРО А защо не?

КУАЛЯ Какво говорите, за Бога.

ДОН АНТОНИО (*както по-горе*). Смятате ли, че името на жена ми ще бъде защитено, така както трябва? Имайте предвид, че съпругата ми е пословично ревностна, крайно ревностна по отношение на своята чест...

БОККАДОРО Тогава?

МАННИНО Тогава, трябва добре за преценим!

ДОН АНТОНИО Не ви ли се струва логично и наложително да говорим със съпругата ми? И да я попитаме не само за мнението ѝ, но и за нейното съгласие да действаме по определен начин? Аз не желая да се противопоставям на волята на Съвета, но в същото време не желая да разочаровам съпругата си, особено по отношение на онова, което ѝ е най-скъпо.

ВАДАЛА Точно така!

МАННИНО Абсолютно правилно!

БОККАДОРО Не мога да кажа друго, освен – да. Да чуем мнението на госпожа съпругата Ви.

ВАДАЛА Ама тя знае ли?

БОККАДОРО Ако не знае, наш дълг е да ѝ кажем. Става дума за голяма обида, която засяга преди всичко нея.

КУАЛЯ Но смятате ли, че е редно?

МАННИНО Във всеки случай ще опитаме.

ДОН АНТОНИО (*тръгва надясно и вика*) Нини!
Нини!

ГЛАСЪТ НА ДОННА НИНИ (*отвътре*) Какво има?

ДОН АНТОНИО Слушай, ела за малко!

ГЛАСЪТ НА ДОННА НИНИ (*както по-горе*) Сега идвам.

ДОН АНТОНИО Ще ви помоля, нека аз да говоря. Не може да си представите колко е докачлива, трябва да се действа предпазливо.

БОККАДОРО Несъмнено.

СЦЕНА II

ДОННА НИНИ И ГОРЕСПОМЕНАТИТЕ

ДОННА НИНИ (*влизайки отдясно*) Добър ден, господа.

ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ (*поздравява достолепно*)

ДОННА НИНИ Викаш ли ме, Нтонтó?

ДОН АНТОНИО Да, Нини. Трябва да ти кажа, трябва да говорим за нещо важно.

ДОННА НИНИ Важно ли? С мене?

ДОН АНТОНИО Не, важно... до известна степен. Знаеш ли какво е казала оная вечер донна Паулина Чарамелла?

ДОННА НИНИ А ти знаеш ли?

ДОН АНТОНИО Да.

ДОННА НИНИ И тези господа също?

ДОН АНТОНИО Да.

ДОННА НИНИ (*нетърпеливо, към Съвета*) Е, кажете ми, вие повярвахте ли?

ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ (*с възмущение*) Ооооооох!

ВАДАЛА (*силно*) Не, дори и на сън, не!

ДОННА НИНИЙ А ти Нтонто́?

ДОН АНТОНИО Нима е възможно да повярвам, скъпа Ниний?

ДОННА НИНИЙ В такъв случай, щом не сте повярвали, добре разбирате, че не е вярно.

БОККАДОРО Ама разбира се!

ДОН АНТОНИО Безусловно!

ДОННА НИНИЙ В такъв случай?

ДОН АНТОНИО В такъв случай, те извикахме точно затова. Прекрасно разбираш, че партията иска да получи удовлетворение.

ДОННА НИНИЙ Партията?

БОККАДОРО Да, госпожо: доколкото в лицето на нашия кмет е засегната партията.

ДОН АНТОНИО Ето, виж, решихме единодушно, че в мое лице не е обиден съпругът, а партията като такава; следователно...

ДОННА НИНИЙ Следователно?

БОККАДОРО Следователно, решихме да действаме.

ДОННА НИНИЙ Да действаме?!

ДОН АНТОНИО Да, виж сега, Съвета...

БОККАДОРО Общинският съвет на извънредно заседание трябва да изрази публично възмущение.

ДОННА НИНИЙ Вие се шегувате!

БОККАДОРО Шегувам ли се?

ДОННА НИНИЙ (*към съпруга си*) И ти ли си на същото мнение?

ДОН АНТОНИО Аз всъщност...

ДОННА НИНИЙ А, не, господо, тук партията няма нищо общо!

БОККАДОРО Нищо общо?

МАННИНО Аз какво ви казах?

ДОННА НИНИ Обидената тук съм аз.
ДОН АНТОНИО Хайде, Нини, не се разгорещявай.
ДОННА НИНИ Не се разгорещявам. Само аз съм обидена.

КУАЛЯ Всъщност това е вярно.

ДОННА НИНИ И само аз трябва да действам.

ДОН АНТОНИО Ти ли, Нини?...

ДОННА НИНИ Да, Нтонто, аз!

ДОН АНТОНИО За Бога, какво ще правиш?

ДОННА НИНИ Нищо, какво мога да правя? Обаче ще видиш, ще получа удовлетворение, а и ти заедно с мене.

ДОН АНТОНИО За Бога, имай предвид, тука е намесено достойнството на партията!

ДОННА НИНИ И партията ще получи своето удовлетворение.

ВАДАЛА Каква жена! Възхитителна! Божествена! Изключителна!

БОККАДОРО А ние?

ДОННА НИНИ Вие нямате нищо общо. Много ви благодаря, но ви моля да не се интересувате ни най-малко от тази работа. Аз ще се заема.

МАННИНО Наш дълг е да се подчиним и да поискаме извинение от Господжата – достойнството преди всичко...

ДОН АНТОНИО Всъщност, и на мене така ми се струва... Какво ще кажете?

БОККАДОРО Но, в действителност...

КУАЛЯ Няма но, скъпи Боккадори.

ДОННА НИНИ Да, адвокат Боккадори, аз ви благодаря, но ви моля да не настоявате.

БОККАДОРО *(покланя се)*

МАННИНО Тогава, можем да си тръгваме.

ДОН АНТОНИО Да, хайде. Заседанието е закрито

(разменят си поздрав).

ВАДАЛА Почитаема госпожо, моите уважения.

КУАЛЯ Моите адмирации.

ДОН АНТОНИО Довиждане, Нинй (*излизат всички*).

ДОННА НИНЙ Всичко хубаво, господа. Довиждане
Нтонто.

СЦЕНА III

ДОННА НИНЙ, след това КОМАРЕ ВИТА

КОМАРЕ (*стринка б.пр.*) ВИТА (*наднича от вратата
вдясно при последните реплики от предишната сцена*).

ДОННА НИНЙ Чухте ли, кумари Вита? Елате, елате!
Видяхте ли? Всички знаят: мъжът ми, Съвета, и вече ця-
лото село! Какъв срам! (*кърши отчаяно ръце*).

КОМАРЕ ВИТА Ама разбира се, че всички в града го
знаят! Аз не ви ли казах? Ами тя затова го каза, *публично*,
та всички да разберат, на висок глас!

ДОННА НИНЙ Нещастница! Безсрамница! Нарочно
го е направила, да ме опозори!

КОМАРЕ ВИТА Ами че как! Пред всички хора, пред
цял народ, госпожо!

ДОННА НИНЙ От злоба! От яд!

КОМАРЕ ВИТА За политиката го е направила! Да не
стане наново кмет, съпругът ви!

ДОННА НИНЙ Те на моя съпруг не са достойни и
краката да му целунат! Да не би да заслужават кмет като
кавалери Алико!

ДОННА ВИТА Истина е! Ама знаете каква е полити-
ката в тия пусти села! Гледат как повече да се очернят
един друг; и не в държавните неща, казвам аз като неве-
жа, ами в семейните. Откъде накъде е отишла завчера да
каже пред всички, че дон Антониу Алико като кмет не

струва пукната пара?

ДОННА НИНИЙ Пукната пара?

КОМАРЕ ВИТА Да, госпожо, пукната пара! Разбрахте ли? Пукнатата пара на донна Паулина à Табарè, понеже тя говореше, а пък всички я слушаха с отворена уста. И после: че кавалери Алико̀ не е достоен за кмет, понеже е рогоносец и рогач!

ДОННА НИНИЙ Мръсница! Нещастница!

КОМАРЕ ВИТА А пък отгоре на всичко казва, че има доказателства, и че е готова да ги даде на който ги поиска. Понеже кавалери Чарамедда като я видя, щеше жива да я изяде, истина ви казвам! Млъкни! Млъкни, не обиждай хората! А пък тя, с цялото си нахалство: че аз никого не обиждам, понеже е истина, и когато поискат доказателства, ще им ги дам.

ДОННА НИНИЙ Че какви доказателства има тая глупачка? Ох, кумари Вита, да не би вие...?...

КОМАРЕ ВИТА Их, ангелите на помощ! Че не ме ли познавате? По-скоро ваша милост и Дон Витторину ги вършехте едни лудории, повече от пясъка в морето! Напразно повтарях: да се пазите, че много са злите очи на тоя свят! Ама не чухте!

ДОННА НИНИЙ За Бога, кумари Вита, и вие ли сега? А после...?...

КОМАРЕ ВИТА После какво?

ДОННА НИНИЙ Какво каза още, какво каза?

КОМАРЕ ВИТА Какво каза ли? Че истинският кмет може да бъде само нейният съпруг, Чарамедда, понеже челото му е гладко и чисто, и без ония волски орнаменти – така каза: волски, понеже има честна и чиста жена – чиста и бистра като овнешка преседяла чорба.

ДОННА НИНИЙ Ами разбира се! Като е по-противна и от сиромашията! Само да я погледнат, кукумявките дори

падат мъртви! Ама не бива да е толкова надута, че не знае какво може да се случи...

КОМАРЕ ВИТА А най-чудното е, че съм забъркана и аз, като Пилат в *Кредото*! Че съм била, казва сводница, че съм предлагала млади кокошчици, стъкмени срещи, че съм била помагачка, че съм ги вардила. И знаете ли как ме наричат? Гус`жа Вита, Пекарката! Мене – Гус`жа Вита? Мене – Пекарка? Ами че аз съм си наследила това „донна“, че още дядовците ми – всички са били „дон“! Тя какво си мисли? Да не би да е забравила, че е Табарè? Ах, да знаете, това не мога да го преглътна. И всичко заради ваша милост и заради дон Витторино, дето съм правила услуги, колкото си искаш...

ДОННА НИНИ Но, кумари Вита, нали знаете, че за услугата сме ви платили?

КОМАРЕ ВИТА Ами аз да не казвам, че не сте ми платили? Казвам, да не бях попадала в тая перипетия! Аз, госпожа, не искам да се забърквам! Ама тя с мене ли се е захванала? С мене няма шега! Нахалост ще бъде! И ако още ме дразни, ще ѝ пратя племенника ми Трамунтана!

ДОННА НИНИ И с мене ще е нахалост! Да не съм аз, ако не ѝ дам да се разбере, та да ме помни докато е жива.

КОМАРЕ ВИТА Будала ще бъдете да не го направите! Аз да бях, щях да вляза у тях или щях да я чакам в неделя от църква, та да я хвана за косите, да я стъпча като някой боклук: нà, нà, сега ще ти покажа аз кой е рогоносец и кой не е.

ДОННА НИНИ Това може да го направи жена с нисък ранг, а не дама като мене. Аз ще ѝ отговоря като дама.

КОМАРЕ ВИТА Е да, това го правят жените с нисък ранг! Понеже дамите само в други неща ги бива... (*като се удря с дясната ръка по устата*) Ммм! Ммм! Какво казах! Вижте, госпожа донна Нини, не ме ядосвайте и вие,

че в сравнение с други аз си имам гордост!

ДОННА НИНИ Но аз нямах намерение да кажа нещо за вас, кумари Вита. А освен това, какво толкова? От гняв говоря така. Избухвам, не издържам вече. Трябва да получа удовлетворение... Ще ѝ покажа аз дали съпругът ми не може да е повече кмет, а пък нейният може. Кумари Вита, дайте ми осем дни срок и ще ви покажа на какво съм способна! Кой е рогоносец и кой не е рогоносец!

КОМАРЕ ВИТА Е, знаете, кой каквото сторил – сторил, сега какво ще правите?

ДОННА НИНИ Да не мислите, че ще търпя, и най-вече това за мъжа ми?!

КОМАРЕ ВИТА Че непременно ли да е кмет съпругът ви? Толкова е богат! Може да е не кмет, ами крал в дома си!

ДОННА НИНИ Млъкнете, ако обичате, че главата ми се пръска. Повикахте ли Виттурину?

КОМАРЕ ВИТА Дааа – каза, че пристига, както обикновено, щом види, че мъжът ви излиза. Ама вижте, казвам ви истината! Луди работи са това! Скандал стана, а вие го викате вкъщи!

ДОННА НИНИ Да не би някой да го е споменал? А освен това, не ми ли е братовчед?

КОМАРЕ ВИТА Добре, аз ви го казвам за ваше добро: по-хубаво да не ви виждат за някое време, да се разделите, наистина да няма нищо повече! А у нас, и дума да не става засега! Заради всички: за съпруга ви, за ваша милост, за дон Витторину, пък и за мен. Не е ли така – скъпа е кожицата, нали така?

ДОННА НИНИ Е да. Но сега имам нужда от него. Трябва да му кажа нещо.

КОМАРЕ ВИТА Това трябва да му обясните, ваша милост, благо и ясно! а пък него, знам го аз: омаян, не му е в очи нищо, страх няма, обаче – все ваша милост ще си

изпати!

СЦЕНА IV

ГУС`ЖА ТАНА и горespoменатите

ГУС`ЖА ТАНА Дошъл е братовчед ви, дон Виттури-
ну.

КОМАРЕ ВИТА Видяхте ли, вече е тука.

ДОННА НИНИЙ Кажете му да влезе (*Гус`жа Тана из-
лиза*) А вие кумари Вита, постойте малко и после ни ос-
тавете сами.

КОМАРЕ ВИТА Ако имате нужда от нещо ще ми ка-
жете, нали?

СЦЕНА V

ДОН ВИТТОРИНО и горespoменатите

ДОН ВИТТОРИНО (*влизайки от антрето*) Може ли?

ДОННА НИНИЙ Заповядай, Виттурину, влизай.

ДОН ВИТТОРИНО Добър ден. Как сте?

ДОННА НИНИЙ Зле, благодаря.

КОМАРЕ ВИТА Бог да благослови, дон Виттурину.

ДОН ВИТТОРИНО На вашите услуги!

КОМАРЕ ВИТА Какъв красавец! Колко възпитан!
Колко елегантен!

ДОН ВИТТОРИНО За кого говорите, извинете?

КОМАРЕ ВИТА Как за кого? Ей сегичка, за вас!

ДОН ВИТТОРИНО Извинете, не ви ли дадох тази сут-
рин десет лири? Още десет ли трябва да ви дам?

КОМАРЕ ВИТА Их, какво говорите, ваша милост? Че
го правя от изгода ли? Правя всичко за правдината.

ДОН ВИТТОРИНО Благодаря за правдината.

ДОННА НИНИЙ Хайде, кумари Вита, вървете си, а за

тенекията олио елате утре.

КОМАРЕ ВИТА Да, да, ще си вървя. Бог да благослови и благодаря: винаги сте щедра, ваша милост! Бог да благослови, дон Витурину, и винаги на вашите заповеди!

ДОН ВИТТОРИНО За жалост!

КОМАРЕ ВИТА (*тръгвайки, сякаш говори на себе си*) Колко е хубав, колко е напет! (*излиза*).

ДОН ВИТТОРИНО (*докато донна Нини затваря вратата, след като комаре Вита си е тръгнала*) Да не иска предплата? Вече си подготвя терена за утре: за нея любовта ни е като прехвърляне на имот.

СЦЕНА VI

ДОН ВИТТОРИНО и ДОННА НИНИ

ДОННА НИНИ Не говори за нашата любов!

ДОН ВИТТОРИНО Да се възпротивим?

ДОННА НИНИ Престани, моля те!

ДОН ВИТТОРИНО Тогава започвам! (*прегръща я през кръста и започва да я целува*).

ДОННА НИНИ Остави ме! Остави ме! И с пръст не ме докосвай! Всичко между нас е свършено!

ДОН ВИТТОРИНО Дори не сме започнали! Остави ме поне да опитам! (*целува я, целува я отново*) Красавице! Скъпа! Сърце мое!

ДОННА НИНИ Спри най-сетне! Не знаеш какво е станало! Ние сме загубени!

ДОН ВИТТОРИНО Да не би да сме две игли? (*прегръща я отново*) Хайде, да се намерим!

ДОННА НИНИ (*като му се изплъзва повторно*) Знаеш ли какво е казала вчера вечер Паулина Чарамедда на зълвата на сестра ти?

ДОН ВИТТОРИНО Добре, и?

ДОННА НИНИЙ Как така „добре и“? Малко ли ти се струва? Знаеш или не знаеш?

ДОН ВИТТОРИНО Добре де, разни глупости! Неща, които се случват на заинтересованите лица.

ДОННА НИНИЙ Неща, които се случват ли? Глупости ли?

ДОН ВИТТОРИНО Какво да се прави? Незначителни епизоди! Рисковете на професията.

ДОННА НИНИЙ А, така ли? Така ли мислиш? А наясно ли си, че мъжът ми знае всичко?

ДОН ВИТТОРИНО Всичко ли, в какъв смисъл? Да уточним!

ДОННА НИНИЙ Че завчера са го нарекли рогоносец, и че аз...

ДОН ВИТТОРИНО Стига, моля те! А той повярвал ли е?

ДОННА НИНИЙ Как ще повярва? Не е възможно да се усъмни в мене...

ДОН ВИТТОРИНО Е, значи, щом не е повярвал – не знае; а щом не може да се усъмни в тебе, значи си въвн от подозрение! Така че, да продължаваме! Хайде, ние сме над някакви си клюки!

ДОННА НИНИЙ Да продължаваме? След всичко станало? Разбираш ли добре, какво се е случило?

ДОН ВИТТОРИНО Толкова добре разбирам, че не го смятам за нещо особено.

ДОННА НИНИЙ Е, да, разсъждаваш като мъж! ...

ДОН ВИТТОРИНО Не съм ли ти дал доказателства?

ДОННА НИНИЙ Като мъж, като Дон Жуан...

ДОН ВИТТОРИНО Витторино, моля.

ДОННА НИНИЙ Като господар...

ДОН ВИТТОРИНО Покорен слуга.

ДОННА НИНИ За тебе, естествено, няма нищо особено. Но аз съм жена...

ДОН ВИТТОРИНО Знам, знам – и то каква жена!

ДОННА НИНИ И затова виждам различно нещата. Ако ти беше жена...

ДОН ВИТТОРИНО Моля те, не настоявай: и ти би се почувствала неловко.

ДОННА НИНИ И ти щеше да мислиш като мене.

ДОН ВИТТОРИНО В какъв смисъл, ако позволиш? Без да се меся в твоите работи, само така, да добия представа...

ДОННА НИНИ В какъв смисъл ли?... Защо ли си толкова глупав тая сутрин?

ДОН ВИТТОРИНО Настинал съм.

ДОННА НИНИ Как не разбираш, че става въпрос за моята чест? Че са ме обидили, че моята чест е била окаляна? И какви истории са разправяли – ох – опозорена жена!

ДОН ВИТТОРИНО А, не, моля те, чак толкова – не! Употребили са евфемизъм, и така вълкът е сит и агнето цяло.

ДОННА НИНИ Какво говориш? Да не си полудял?

ДОН ВИТТОРИНО Истината, скъпа Нини. Обвинението е пламенно, романтично, разкрасено, очарователно, интересно, оригинално, възторжено, ласкателно. Трябва да го разбереш, да го оцениш. Не са казали – тя е една... както ти си представяш, а са казали – има си вземане даване с Х, анонимен и поради това, неизвестен. Това *вземане даване* с някого, го прави загадъчен. Какво означава има *вземане даване*? Означава страст, увлечение, безразсъдство на душата, *nonplusultra* на забранените блаженства, и затова – толкова жадувани. Точно сега, помисли, ти си най-интересната жена в града. И колцина биха искали да

са на твое място, особено когато загърбиш тревогите. Защото разбират, нали ти е ясно?! Схващат! Що се отнася до агнето – това си ти. Що се отнася до вълкът, тоест – аз, печеля престиж, тъй като аз съм гвоздеят на събитието. Да, добре, неизвестен, анонимен, неупоменат – но колко поезия, енергия, авантюра съдържа тази метафорична анонимност.

ДОННА НИНИ А моята чест?

ДОН ВИТТОРИНО Какво общо има твоята чест? Сега не ме изкарвай навлек!

ДОННА НИНИ А, така ли? Ама ти какво мнение имаш за мене?

ДОН ВИТТОРИНО Прекрасно. Мнение, подобаващо на ситуацията. В края на крайщата, това е нещо, което отдавна решихме. Забрави ли, винаги ми казваше: за тебе се отказах от всичко, и най-вече от честта си? Вече не мислиш ли така, особено сега, когато е моментът да го покажеш?

ДОННА НИНИ Това са неща, казани от страст. А и тогава никой не знаеше. Сега, разбираш ли, сега всички знаят!

ДОН ВИТТОРИНО Как не! Подозрения. Намеци. Слава.

ДОННА НИНИ Какви ти подозрения и намеци. Имат доказателства, разбираш ли?

ДОН ВИТТОРИНО Доказателства ли? Да не би да имат номера на протокола за уверение? Или са записани в регистъра на входящи? Те са така прикрити, че не оставят следи. Предметът на престъплението липсва. Празни приказки. Докато мъжът ти не е сигурен, тоест, докато не е лично убеден, че го мамим, той не е измамен мъж, и от тези подмятания не ни става нито по-топло нито по-студено.

ДОННА НИНИ Ти не чуваш ли, казала е, че е готова

да даде доказателства на мъжа ми, ако ги поиска! ...

ДОН ВИТТОРИНО Виж, сега подценяваш съпруга си. Извинявай! Мислиш, че мъжът ти е толкова прост, че да отиде да търси доказателства? Или ще ги поиска и онази ще му ги даде, да допуснем, че му ги даде, глупак ли е да повярва? Какво, да не се шегуваш? Кой ще е този мъж, толкова надменен, дързък, храбър, безразсъден – да тръгне да търси доказателства, че е рогоносец? Той по-скоро ще има безспорен интерес да не намери тези доказателства, и ако ги търси, ще ги търси само за да намери доказателство за тези доказателства, че не е рогоносец. Разбираш ли?

ДОННА НИНИ А ти допускаш ли, че мъжът ми е бил уязвен, обиден?

ДОН ВИТТОРИНО До известна степен мога и да допусна.

ДОННА НИНИ До известна степен ли?

ДОН ВИТТОРИНО Зависи от каква гледна точка се разглежда въпроса: от юридическа, брачна, интимно семейна, демократично либерална гледна точка, мога да смятам, че е бил засегнат. Но от емоционална гледна точка, обидата не е налице, не е мотивирана и не е обоснована. Нещо повече, той трябва да се смята за късметлия, че има толкова оригинална, различна, двойствена съпруга; съпруга и любовница, жена на домашното огнище и едновременно с това – авантюристка, екстравагантна; докрай изпълнена с чар, с порив, със загадка, с обаяние. Издигната жена, защото само една издигната жена може да си позволи лукса да има любовник. Тук например, за да не отиваме твърде далеч, коя е тази жена, която освен законния съпруг има и друг, незаконен? Донна Паулина Табарè ли? Ама моля ви се! Скъпа моя, да имаш любовник, авантюра, не е нещо банално или за първата среща-

та от простолюдието! Трябва да имаш раса, кръв, линия, силует и *не знам още какво*. А който не притежава това – *не знам още какво*, няма смисъл да кандидатства. Да върви да кърпи чорапи и да пържи зеле на семейния си овен. Разбираш ли ме? А ти се оплакваш, че притежаваш онова *не знам още какво*, което ме плени?

ДОННА НИНИИ Искаш да ме накараш да полудея от тия приказки. Толкова пъти си загубих ума заради тебе. Ти беше моят провал.

ДОН ВИТТОРИНО Загуби го отново и нека се проваляме безспирно.

ДОННА НИНИИ Остави ме, за Бога. Моля те, Виттури-ну, нещата са по-сложни, отколкото предполагаш. Не знаеш защо е скалъпена тази обида. Не помисляш, че съпругът ми е кмет, първият в града.

ДОН ВИТТОРИНО Да не би да има несъответствие между неговите обществени и неговите частни обязанности? Прекрасно може да бъде кмет и едновременно с това да бъде съпруг на жената, която обичам. Никаква пречка.

ДОННА НИНИИ Така ли мислиш? Но не разбираш ли, че се опитват да го направят смешен, понеже мъж за присмех, не може да бъде кмет? Рогоносец, може ли да бъде кмет?

ДОН ВИТТОРИНО Какво, това да не е някакъв нов закон?

ДОННА НИНИИ Забранявам ти да се подиграваш с мъжа ми. Знаеш добре, че в това отношение не търпя шеги. Между тебе и него има цяла пропаст!

ДОН ВИТТОРИНО Моля за снизходителност. И тогава?

ДОННА НИНИИ И тогава, моят съпруг има право на удовлетворение. Можеш ли да отречеш?

ДОН ВИТТОРИНО Абсолютно. Доколкото твоят съпруг действа без да ни компрометира. Ти разбираш добре,

че не искам да загубя заради един негов жест, да кажем, импулсивен, невъздържан, моята функция, моята позиция. На която държа – струва ми се, ти също.

ДОННА НИНИ Значи според теб, какво трябва да направи мъжът ми?

ДОН ВИТТОРИНО Да замълчи, скъпа моя, да не обръща внимание! Така е по-достойно, по-стилно, по-кметско! Или пък, ако толкова много държи да получи удовлетворение – американски дуел до взаимно унищожение: пум пум! И двамата на земята, мъртви умъртвени! Но заради дребните му безпринципни подбуди, а не заради това, че е рогоносец! Защото иначе, разбираш прекрасно, компрометираният ще бъде аз; а аз не мога да позволя, заради някакви глупави условности, да бъде замесен.

ДОННА НИНИ Дуел ли? И ти смяташ, че моят съпруг ще падне толкова ниско? Той, кметът?

ДОН ВИТТОРИНО Не ти ли казах и аз същото?

ДОННА НИНИ Не разбираш ли, че той е кмет и трябва да бъде над онзи, който го е обидил? Не трябва да се намесва.

ДОН ВИТТОРИНО Ако той, който е засегнатата страна не се намеси, всички сме загазили.

ДОННА НИНИ Но аз искам, изисквам удовлетворение. Ох, виж! Да получа отмъщение, което да се помни цял живот!

ДОН ВИТТОРИНО Глупости! Сапунени мехури! Безсмислено е да му придаваш смисъл!

ДОННА НИНИ Така лиииии...? Ох, виж какво, Витторино, познаваш ме що за жена съм! Знаеш, че като си наумя нещо, трябва да стане така или иначе. Знаеш, че не се отказвам.

ДОН ВИТТОРИНО Добре. Но не мисля, че е толкова спешно. Ще вземе мерки, успокой се! Ела, да си говорим за нещо друго!

ДОННА НИНИЙ Ах, била казала, че съм пропаднала жена? А тя ще стане още по-пропаднала от мене!

ДОН ВИТТОРИНО Оная масивната ли? Невъзможно, и фискът няма да го допусне..

ДОННА НИНИЙ Казала, че мъжът ми е рогоносец, така ли? Тогава нейният мъж ще стане по-голям рогоносец от моя!

ДОН ВИТТОРИНО Но, след като липсват предпоставки, извинявай?

ДОННА НИНИЙ Не, ще стане рогоносец! Трябва да стане рогоносец!

ДОН ВИТТОРИНО Добре. Ще направим прошение.

ДОННА НИНИЙ И ще стане, да знаеш! Ако не, да не ми е името...

ДОН ВИТТОРИНО Но как, не можем да я принудим, извинявай?

ДОННА НИНИЙ Ще стане ти казвам!

ДОН ВИТТОРИНО Ах, и таз добра! Насила! Ами ако е неотстъпчив? Да не зависи от него! За да стане рогоносец, един мъж не трябва да бъде някакво нищожество! Трябва да бъде по-издигната личност, тоест да има съответната съпруга, надлежно подходяща. А той има ли такава, извинявай? Прилича на швейцарска крава!

ДОННА НИНИЙ Какво ме интересува! Съпругът ми рогоносец ли е? И той трябва да стане!

ДОН ВИТТОРИНО Ама да не би да искаш да сравниш съпруга ти с него? Хайде де, не се шегувай. В твоя съпруг има живец, стил, качество! А при него? Хайде, моля ти се! Не виждаш ли какъв е? Ама погледни го, погледни и жена му! Искаш, вероятно, да я сравниш със себе си? А него? Не виждаш ли, че е окаян клетник, който никога не може да бъде рогоносец *comm' il faut*? Щом аз го казвам, значи е така! Точка.

ДОННА НИНИ И все пак ще стане! И неговата съпруга ще му сложи рога!

ДОН ВИТТОРИНО Искаш да кажеш, че ще поръчаме подходящия индивид, някой куражлия...

ДОННА НИНИ Няма нужда. Подходящият индивид е налице и това си ти!

ДОН ВИТТОРИНО (*подскача*) Аз?!

ДОННА НИНИ Ти.

ДОН ВИТТОРИНО В какъв смисъл, извинявай?

ДОННА НИНИ В какъв смисъл ли? В смисъл, че до осем дни трябва да станеш любовник на донна Паулина Чарамелла. Повод имаш, ходиш винаги у тях, симпатичен си й...

ДОН ВИТТОРИНО Ама извинявай, ти да не си се побъркала? Нещо да не ти се привижда...?

ДОННА НИНИ Никога не съм била по-нормална.

ДОН ВИТТОРИНО Аз, любовник на Паулина Табарè? И с какви средства, извинявай? Това е въпрос на орган. Откъде накъде? И що за отмъщение е това? Наистина ли мислиш, че за да се сложат рога на оня нещастник, на онова невзрачно създание, Чарамелла, освен жена му трябва да участвам и аз? Понеже аз от своя страна, в конкретния случай, не отговарям, не мога да отговоря. Това са неща, които се правят от двама души, в унисон, и ти, която имаш известна компетентност, сигурно добре го разбираш.

ДОННА НИНИ Аз не разбирам нищо. След осем дни трябва да станеш любовник на Паулина.

ДОН ВИТТОРИНО Поради вътрешни, плътски причини, не мога да приема. Много съжалявам.

ДОННА НИНИ Сигурен ли си?

ДОН ВИТТОРИНО Категорично. Не аз съм сигурен, сигурен е той, другият ми аз, онзи който трябва да реагира, агентът, деятелят, функционерът, мъжът. И как искаш да живне! Може ли да се почувства привлечен от Паулина

à Табарè? Ти някога поглеждала ли си я? Аз се плаша, свивам се, обърквам се.

ДОННА НИНИЙ Завоевател като тебе! ...

ДОН ВИТТОРИНО Ясно е, че имаш лошо мнение и за мене и за себе си! Ела, Ниний, да говорим за друго.

ДОННА НИНИЙ Не, скъпи.

ДОН ВИТТОРИНО Да говорим за тактика...

ДОННА НИНИЙ След осем дни трябва да станеш любовник на Паулина `а Табарè.

ДОН ВИТТОРИНО Ниний, не се шегувай! Ти самата, не усещаш ли ужаса на ужасите, на който искаш да ме подложиш? А и защо? С каква цел?

ДОННА НИНИЙ Не разбра ли? Мъжът ми рогоносец ли е? Рогоносец трябва да стане и Чарамедда. Ако не стане, кълна ти се, ще се убия!

ДОН ВИТТОРИНО Ама каква вина има клетият нещастник ако не може да стане? Като се е родил с тая зла участ, какво да направим? Така е по рождение, биологично устройство... Да не обръщаме внимание. Да говорим за друго.

ДОННА НИНИЙ Няма смисъл. Кълна ти се, че ако след осем дни не е рогоносец, ще направя някоя лудост, ще си посегна! На всичко съм решена и ти ме познаваш!...

ДОН ВИТТОРИНО А схващаш ли, на какво безумие искаш да ме подложиш? Искаш от мене невъзможното! Уверявам те, за да ти направя удоволствие, бих го изпълнил; но мъжкото същество, скрито някъде там, се опълчва. Ако ставаше въпрос за някоя, да кажем, ти ме разбираш, като тебе например, е, тогава (*удря дясната си ръка в левия юмрук*) дума да няма – шурм и вън! Обаче онази! Едно лице, господата, като сито, ушите, като две разперени длани, една уста – вътре да влезе не количка, ами цял конвой! Бюст – ширнал се като океан, да си играеш вътре

на криеница, бедрата – да ги яхнеш като конче, краката – всеки за себе си, също като република Сан Марино. Но Боже Господи, откъде ти хрумват такива идеи? След като си ми вече abituèe, би трябвало да ме познаваш: знаеш, че пълнотата не е за мен, не върви! Аз съм създаден за нежното, за линията, за извивката – загатната едва, за френския силует, каприза, чара, фру-фру! Аз, между другото съм методичен и не мога да се изложа на такива резки топографски обрати: от хребетите към Хималаите! Откъде накъде?

ДОННА НИНИ Завоевател като тебе, не е чак толкова възискателен. Освен това не е грозна, както твърдиш. Никога не си я гледал с умисъл... Погледни я и ще видиш!

ДОН ВИТТОРИНО Ти не си я поглеждала! Аз я знам наизуст. Грозна е, безподобно грозна. А и да имаш умисъл към такава е непристойно за истинския мъж.

ДОННА НИНИ Значи си решил, така ли?

ДОН ВИТТОРИНО Не мога. Възпрепятстван съм от по-висши съображения. Знаеш каква е манипулацията при тези неща. Без друго, не става дума за един пръст, който човек да повдигне, когато пожелае, по собствена команда. Жената тука, мъжът там...ясен ли съм? И се навлиза в абсолютна метафизика. И ако жената не ухае, не струи, не блика, то е пълна загуба на време; и да спрем дотук!... Да си говорим за друго!...

ДОННА НИНИ Мислех те за по-способен, за по-... както казваш ти... мъж. Мислех, че ще ми дадеш това доказателство за любов. Лъгала съм се.

ДОН ВИТТОРИНО Господа, тя нарича това, доказателство за любов. Как така? Непростимата изневеря, нарича доказателство за любов? Е, как е възможно?

ДОННА НИНИ Изневеря, в която няма и капка любов към нея – значи не е изневеря.

ДОН ВИТТОРИНО А как може да се изневери без да се обича онази, с която да се консумира изневярата? Слушай, скъпа Нини: имаш грешка! Откажи се! Да говорим за друго!

ДОННА НИНИ Не желаяш, така ли?

ДОН ВИТТОРИНО Не мога да се наема. Мой дълг е да не ти изневерявам.

ДОННА НИНИ А ти разбираш ли, че след това, между нас двамата всичко свършва!

ДОН ВИТТОРИНО При нещата, които излизат от рамките на обичайното администриране, се иска съгласието и на двете страни. Не мога да предоставя моето съгласие.

ДОННА НИНИ Излишно е да се правиш на духовит! Ненавиждам те! Срамувам се, че съм те обичала! Потресена съм от това, как съм могла да те обичам! Ах, презряна, ах жалка аз! Ах, сляпата аз – и как съм могла да изневеря на тази перла, на това наистина възвишено същество, на този изключителен мъж, заради един толкова недостоеен човек като тебе. Защото му изневерих, разбих ли, изневерих му!

ДОН ВИТТОРИНО И забелязваш всичко това именно сега, след две години неизменна отдаденост, изпълнена с вяроност и чест!

ДОННА НИНИ Как можех да забележа преди, тогава когато никой не знаеше? Преди не съм му изневерявала, защото никой не знаеше; сега, когато всички знаят, сега вече наистина виждам пропастта на моя грях, която е непреодолима.

ДОН ВИТТОРИНО Да хвърлим мост и да продължим нататък!

ДОННА НИНИ Разбираш ли, че му изневерих заради тебе, заради хубаво ти лице? Първенецът на града,

Кметът! Един кмет, който е рогоносец, рогоносец заради тебе!

ДОН ВИТТОРИНО И какво има чак толкова необичайно? Да не би един кмет да не може да носи рога? Ако прочетеш статистиката ще видиш, че ги има колкото пожелаеш. И не кметове на селца, махали, селища, а кметове на градове, на столици – чуждестранни и родни. И не само кметове: а префекти, кардинали, папи. Да, госпожо, даже папи: чети историята! И само папи ли? Царе, императори: чети историята на рицарите! Менелай, скъпа моя да не е бил нещо по-малко, Цар на Спарта – какъв е бил? Рогоносец! А пък жена му, станала троянска...! А щом един цар може да бъде рогоносец, и никой не протестира, какво остава за един кмет!

ДОННА НИНИ Според теб, съпругът ми да е рогоносец, а Дон Калорио Чарамедда, не, така ли?

ДОН ВИТТОРИНО Скъпа моя, казах ти, че не е възможно, не е възможно! Не е физиологично.

ДОННА НИНИ Не искаш? Настояваш?

ДОН ВИТТОРИНО Да съм се отметнал?

ДОННА НИНИ Е, добре, аз пък ти казвам, че ще направиш както аз желая! Ще го направиш! Защото ме обичаш, желаяш ме, бленуваш ме, нали? Желаяш ме цялата.

ДОН ВИТТОРИНО Не съм свикнал да оставям трохи.

ДОННА НИНИ Обичаш ме, кажи, обичаш ли ме?

ДОН ВИТТОРИНО Нини, знаеш, че е така!

ДОННА НИНИ Тогава чуй ме добре и не го забравяй! Повече няма да ме имаш, разбираш ли, никога повече ако преди това не станеш любовник на Паулина Табарè. Ще бъда отново твоя, само когато ми дадеш доказателство че...

ДОН ВИТТОРИНО (*ужасен*) Не, Нини, не!

ДОННА НИНИ Не, така ли? Ще видиш. От днес (*прави жест, който означава край!*) всичко свърши!

ДОН ВИТТОРИНО Да не е свършил сезона? Не, Нинй, слушай! Не настоявай, стига с тия истории! Да размислим, да поговорим за друго!

ДОННА НИНИЙ Не, разбери! Когато ми дадеш доказателството, ще бъда отново твоя! И то с каква страст, с каква радост, с каква забрава! Колко много ще те обичам! До полуда! Но дотогава – нищо! Nix!

ДОН ВИТТОРИНО Не, Нинй, не е вярно! Невъзможно! Ела, докажи ми, че не е вярно. Да опитаме, просто така, да разберем дали си способна да удържиш на думата си!

ДОННА НИНИЙ *(отблъсква го)* Махни се! Знаеш, че мога да удържа на думата си. В края на краищата – какво ти коства? За осем дни...

ДОН ВИТТОРИНО От днес ли?

ДОННА НИНИЙ От този момент нататък...

ДОН ВИТТОРИНО Моля за отсрочка. Да удължим срока. Една седмица, петнайсет дни, дори месец, два! ... Достатъчно време да се поупражня, да вляза във форма. Не са неща – като две и две четири, все едно да протегнеш ръка. Трябва да се подложи на изпитание!

ДОННА НИНИЙ Какво по-добро изпитание от това, да останеш гладен? Колкото по-дълго си без мен, толкова по-бързо ще искаш да се справиш. Желаш ли ме?

ДОН ВИТТОРИНО Ipsofacto. Безсрочно. Препоръчително експресно.

ДОННА НИНИЙ Добре, върви; донеси ми веднага черно на бяло, че Паулина е твоя любовница и аз съм твоя, цялата твоя, както винаги, повече от всякога.

ДОН ВИТТОРИНО Не можем ли да минем без определени противоестествени доказателства?

ДОННА НИНИЙ Невъзможно, скъпи.

ДОН ВИТТОРИНО *(преструвайки се, че се съглася-*

ва) Е, добре тогава, да, ще видим. Ще помислим. Тия дни. Естествено, не можеш да поставяш условия от днес за утре, така, на бърза ръка. Иска се време. Това са деликатни неща.

ДОННА НИНИ Да, колкото време пожелаеш. Сега всичко това засяга по-скоро тебе. От моя страна – даже и година, ако обаче ти понесе сърцето да останеш една година без мене.

ДОН ВИТТОРИНО Да не прекаляваме! Спокойно, скъпа Нини. Аз се нагърбвам да направя това, което искаш. Но междувременно няма нужда да упорстваш с непреклонната си идея. Няма смисъл да губим толкова скъпо време. И сега примерно, можем да се възползваме от малък аванс, не мислиш ли?

ДОННА НИНИ Няма смисъл, разбери! Няма да се хвана. Всичко е решено. Махни си ръцете! Махни се ти казвам, или ще викам! Склони, Виттурину, склони, иначе всичко е загубено завинаги!

ДОН ВИТТОРИНО Как така! Продължаваш да упорстваш! Разбираш ли на какво искаш да ме подложиш? Малко ме познаваш, Нини! Не съм този, за когото ме мислиш, някакво претенциозно същество! Аз съм домашно животинче – методичен, подреден, консервативен мъж. Обичам гнездото; това гнездо извън канона, което си направих в гнездото на съпруга ти; и в него се чувствам толкова добре, толкова топло, толкова удобно. А ти искаш да ме отпратиш – ако е за малко – добре! Искаш да ме принудиш да сменя климата, температурата, жилището и навика! Не съм създаден за местене, за превратности. Не обичам да се изнасям. Не съм странстващ наемател – където се привързва, там ще умра. Трябва всичко да изнася, покъщнина, привички, картини, дори пироните, дори пантофите.

ДОННА НИНИЙ Временно преместване. Приеми го, сякаш ще отседнеш в хотел.

ДОН ВИТТОРИНО Нали трябва да си приготвя куфара, извинявай? Нямах представа колко е уморително да си стегнеш куфара. Не си предприемала пътешествия. Аз не пътувам. Не обичам да отсядам в хотел. Има дървеници.

ДОННА НИНИЙ Вземи си отрова за дървеници.

ДОН ВИТТОРИНО Ах, Ниний, искаш да ме подлудиш. Е, добре, слушай, ще направя каквото желаете. Решен съм на това сексуално самоубийство. Но първа ти ми дай доказателство, само едно доказателство за твоята любов. Този спор ме накара да пламна, да кипна: дай ми час, само един час любов!

ДОННА НИНИЙ Нищо, нито секунда!

ДОН ВИТТОРИНО Последният, последният любовен час!

ДОННА НИНИЙ Вече го получи!

ДОН ВИТТОРИНО За сбогом, за прощаване, последната чаша вино преди тръгване! За сбогом и благодаря!

ДОННА НИНИЙ Не.

ДОН ВИТТОРИНО Тържествената вечер! Благотворителната вечер! Последната, единствена, единствена и после – край!

ДОННА НИНИЙ Не, Върви си. Ако не тръгнеш веднага, ще извикам гос`жа Тана!

ДОН ВИТТОРИНО Ах, коравосърдечна! Жестока! Иранска тигрице! Черна пантеро! Безсърдечна жено! Е, добре, ще видиш как ще умра! Да, ще умра ако не отстъпиш!

ДОННА НИНИЙ Умри, но си тръгвай! И се върни само когато имаш доказателство. Защото трябва да ми донесеш някакво доказателство, какво си мислиш? Ох, бъди наясно, няма да мина за глупачка! Тя е руския, знаеш,

нали! Така че, за уверение, трябва да ми донесеш... (*казва му нещо на ухото*).

ДОН ВИТТОРИНО (*ужасен*) Какво! Значи искаш да ме подтикнеш към някои интимни подробности с неправими последствия. Е, добре, никога няма да стане! По-скоро ще се убия тук пред нозете ти!

ДОННА НИНИЙ Тука не, съпругът ми може да си дойде (*тръгва към антрето, отваря вратата*) Върви си! (*вика*) Гос`жа Тана!

ДОН ВИТТОРИНО Да, ще се убия. Дай ми кинжал, дай ми кама и ако не вярваш, ти ме прободи!

ДОННА НИНИЙ (*вика отново*) Гос`жа Тана!

ДОН ВИТТОРИНО (*коленичейки мелодраматично*) Дай ми писолет! О жестока! Револвер! Пушка!

ДОННА НИНИЙ Стига! Не ми досаждай!

СЦЕНА VII

ГУС`ЖА ТАНА и гореспоменатите

ДОН ВИТТОРИНО Пистолет, пистолет и после смърт! Пистолет!

ГУС`ЖА ТАНА (*докато влиза*) Какво желаете? Пистолет ли?

ДОН ВИТТОРИНО (*като става тутакси*) Не, чаша вода!

Край на I Действие

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

Салонът в дома на дон Калоджеро Чарамелла. В дъното – антрето. Вдясно – вратата. След обяда.

СЦЕНА I

ДОН КАЛОДЖЕРО, ДОННА ПАОЛИНА, КЛАРИ- НЕТТО

ДОННА ПАОЛИНА (*седнала в едно кресло, с книга в ръка*) И така, Кларинетто, обръщам ви внимание...

КЛАРИНЕТТО Има ли нужда, госпожо? Знам какво трябва да направя и толкоз! Ще се оплачете ли от мен?

ДОННА ПАОЛИНА Не казвам това, Кларинетто. Но бъдете нащрек. Сигурен ли сте наистина, да не са ви баламосали?

КЛАРИНЕТТО Готов съм да си заложа главата. Да не се шегувате? Ваша милост, нима не знае кой е Кларинетто? Не да се хваля, но досега никой не ме е баламосал. Когато искам да узная нещо, скъпа госпожо – го узнавам; дори на дъното на ада да е нещо – аз го научавам: няма празно. Кой забеляза пръв онова за Донна Нини?

ДОН КАЛОДЖЕРО (*полуизлегнат в другото кресло, с досада*) Стига, Кларинетто, престани! Без да споменаващ имена!

КЛАРИНЕТТО Дааааа: да не би да споменавам имена? Обаче кой забеляза? Кларинетто! (*към донна Паолина*) Нищо не може да ми убегне! Да се крият колкото искат: откривам всичко! Аз съм свредел, скъпа госпожо! ...

ДОННА ПАОЛИНА Знам, знам: вече си го доказал...

КЛАРИНЕТТО Тогава, как е възможно да се съмнявате? Щом казвам, че не са се появили повече, значи не са се появили.

ДОННА ПАОЛИНА Може да не са ходили вече в дома на кумари Вита, терзийката. Кой знае дали не са се мернали на друго място...

ДОН КАЛОДЖЕРО Паолина, за Бога! Какво те интересува? Остави тия работи!

ДОННА ПАОЛИНА Ще бъдеш ли така добър да млъкнеш! Щом ме интересува, значи ме интересува в мой и твой интерес! (към *Кларинетто*) И така, Кларинетто?

ДОН КАЛОДЖЕРО Както обичаш!

КЛАРИНЕТТО Не е така, госпожо! Нито при кумари Вита, нито другаде: твърдя го и толкова! Мога да ви кажа минута след минута какво са правили и какво не са правили и двамата. Откакто дон Витт... – ваша милост ме разбира – излезе от дома на кмета, и това стана на следващата сутрин от случката, та приличаше на оскубан петел, повече не се е връщал, твърдя го! Донна Нини неведнъж отиде на мяса с майка си, или придружена от гус`жа Тана. А колкото до Дон Виттурину – напред-назад – отиде до къщата на донна Вита, отиде веднъж и до нейната къща, но не го приеха. Какво искате? Този път стана голям скандал и затова поне за пред хорските очи, повече не се видяха.

ДОННА ПАОЛИНА Сигурен ли сте?

КЛАРИНЕТТО Готов съм да си заложа главата.

ДОН КАЛОДЖЕРО Паулина, за Бога, какво те интересува? Забрави ли, че се помирихте и че аз, заради достойнството си, трябваше да поискам извинение от дон Антониу Аликó! Умолявам те, не обърквай още повече нещата!

ДОННА ПАОЛИНА Имаш дълъг език! Мълчи и говори когато трябва! Казах ти, интересувам се в моя и твоя полза.

ДОН КАЛОДЖЕРО Много те моля, за Бога! Искаш да ме злепоставиш!

ДОННА ПАОЛИНА (*към Кларинетто*) Не му обръщайте внимание. И така?

КЛАРИНЕТТО Може да сте сигурна и спокойна, повече никъде не са се появили. А за дон Витурину, мога дори да кажа колко пъти е идвал тука...

ДОННА ПАОЛИНА Да, да, няколко пъти е идвал, както винаги, да ни навести.

ДОН КАЛОДЖЕРО Но каква работа има тука, не разбирам!

ДОННА ПАОЛИНА Идва да придружи сестра си, тоест етърва ти, както е правил много пъти – за удоволствие. А в мой интерес е да идва, защото така го държа под око, птиченцето!

ДОН КАЛОДЖЕРО Ама какво ти птиче какво ти кукувиче. Колко по-хубаво щеше да бъде да си гледаш твоите работи и край. Хайде Кларинетту, върви си и прекъсни засега тая служба за наблюдение, че нищо не правиш.

ДОННА ПАУЛИНА Аз ще му кажа кога да прекъсне! Не се меси (*към Кларинетто*) Да, вървете си Кларинетту и продължете наблюденията както обикновено върху донна Нинй, разбрахте ли? А с дон Витурину не се занимавайте, не се притеснявайте, за него аз ще се погрижа.

КЛАРИНЕТТО Както наредите. Хайде, тръгвам си. Нещо имате ли да ми кажете, Кавалери?

ДОН КАЛОДЖЕРО Нищо, благодаря, довиждане.

КЛАРИНЕТТО Ами тия избори няма ли да ги направим най-сетне?

ДОН КАЛОДЖЕРО Има време.

КЛАРИНЕТТО Да побързаме, че тоя път трябва да тупнат като яребици. Вече не се издържа, нали знаете? Всички са против тях! Щом Кларинетту ви го казва, трябва да му вярвате. Знам какво говорят хората...

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, има известно недоволство.

КЛАРИНЕТТО Недоволство ли? Ентузиазъм! Ако не излязат от тая община, революция ще стане, честна дума! Трябва да си ходят!

ДОННА ПАОЛИНА Ще си тръгнат, не се безпокойте: постелята им е вече готова!

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, лесно ще паднат този път. И без това, знаеш, печелят по стечение на обстоятелствата.

КЛАРИНЕТТО О, на мене ли го казвате, че опъвам като куче? Помислете какво допринесох? За десетима, фактически!

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, да, знаем колко си верен. И се надяваме да си все такъв, нали Кларинетто?

КЛАРИНЕТТО Има ли нужда да ми го казвате? Стига да не ме забравите, когато дойде време за делбата. Знаете, мястото на Пеппи `у Баккал`а се пада на мен, заради възрастта и заради всичко останало.

ДОН КАЛОДЖЕРО Хайде, тръгвай, не се тревожи! И все така да работиш, чу ли?

КЛАРИНЕТТО Ваша милост знае – такъв е животът!

ДОННА ПАОЛИНА Браво, Кларинетту! Не се безпокойте, ще бъдете възнаграден както подобава.

КЛАРИНЕТТО Хайде, тръгвам си. Бог да ви благослови. Нещо друго да наредите? Винаги на ваше разположение!

ДОННА ПАОЛИНА Нищо, довиждане. За житцето, елате пак в неделя, разбрахте ли?

КЛАРИНЕТТО Даааа, и благодаря, не съм се съмнявал. Целувам ви ръка, господин кмете!

ДОН КАЛОДЖЕРО Довиждане, но още е рано, още е рано!

КЛАРИНЕТТО Е, какво от това? Рано или късно, все това ще стане – искат не искат! Бог да ви благослови (*излиза*).

СЦЕНА II

ДОН КАЛОДЖЕРО и ДОННА ПЕПИНА

ДОН КАЛОДЖЕРО Е, Паулина, правилно ли ти се струва, достойно ли е, след всичко, което се случи?

ДОННА ПАУЛИНА Ти, скъпи Кокó, ще бъдеш ли така добър, никога да не ме прекъсваш пред по-низшестоящи. Това е моя работа. Ще се погрижа за мене и за тебе. А ти знаеш колко струвам.

ДОН КАЛОДЖЕРО Добре, но защо продължава тази ненавист, тези лични вражди? Трябва да имаш предвид, че дон Алико́ е моят политически опонент и полето на нашите битки трябва да бъде площадът, а не храмът на фамилията, на семейните вълнения. Трябва да се боря с публичната личност и да уважавам частното лице. Аз съм лоялен боец.

ДОННА ПАОЛИНА Ти си будала!

ДОН КАЛОДЖЕРО Паулина!

ДОННА ПАОЛИНА Наистина трябва да те нарека будала. За кого правя всичко, я да чуем? За мене или за тебе? Не ти ли е ясно, че след всичко станало, и да се съдере – повече не може да е кмет – така територията ти остава свободна! И ти казваше същото, нали? За да бъдеш уважавана обществена личност, трябва да бъдеш уважаван и в личния живот. И тъй като той не е, може да си стегне куфарите и да ти отстъпи мястото. Повече няма да е кмет, не, не, не, ти ще бъдеш кмет, до живот, като Папата! Това, което направих за тебе не можеш да го сънуваш и след сто години. Аз съм съпруга достойна за древните римляни, а не за тебе – ти, който не ме цениш! И мога да се гордея с това, да знаеш!

ДОН КАЛОДЖЕРО Какво общо имат тия неща, Паулина? Стига, за Бога! Междуременно трябваше да се из-

виня, така че вероятно и двамата минаваме за измамници. Ясно ли ти е какво сме спечелили? Това не са честни оръжия, стоварват позора върху този, който си служи с тях.

ДОННА ПАОЛИНА Ауу! И това ли е признателността?

ДОН КАЛОДЖЕРО Не го казвам, за да те обвинявам. Казвам го от обич към тебе, заради достойнството и на двама ни. Сега, станалото станало. Но те моля да не продължаваш. Поне да беше вярно! Ех, казваш че...! обаче това са неща, които се подмятат, които не могат да се докажат!

ДОННА ПАОЛИНА Аз пък съм готова да го докажа и имам доказателства. Защо той не дойде да ме попита и защо ти не се реши да му ги дадеш, вместо да му искаш извинение? А след това казваш да не те наричам будала – сто хиляди пъти будала!

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, всичко каквото пожелаеш. Но мога ли да те помоля да не се месиш повече? Изглежда, че ти – знам ли – имаш нещо лично с Донна Нини, освен това знаеш, че е първа ми Саридда те сдобри с нея. Така че, защо упорстваш? Остави това, какво те интересува? Остави политиката на мъжете, на нас, остави на нас да се разправяме. Ти си гледай твоите работи.

ДОННА ПАОЛИНА А ти – твоите. Приятно ми е да упорствам и упорствам. А аз все така те моля да не се месиш... Днес какво ще правиш, няма ли да ходиш на лов?

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, чакам Луиджино, племенникът на кумари Вита.

ДОННА ПАОЛИНА А, с него ли? Къде ще ходите?

ДОН КАЛОДЖЕРО В Куркуруту, за зайци.

ДОННА ПАОЛИНА Много хубаво. А сега ме остави да чета. *(отваря книгата и чете)*.

ДОН КАЛОДЖЕРО Е, аз тогава ще си подремна.

ДОННА ПАОЛИНА Стига да не хъркаш, че ме дразниш.

ДОН КАЛОДЖЕРО Ах, Майчице свята, не са чак толкова интересни тия буламачи дето ги четеш непрекъснато!

ДОННА ПАОЛИНА Особено интересни.

ДОН КАЛОДЖЕРО Роман! Буламач!

ДОННА ПАОЛИНА Буламач ли? Чуй тука колко е хубаво, чуй!

ДОН КАЛОДЖЕРО Не, за Бога; знаеш, че не ми харесват тия работи!

ДОННА ПАОЛИНА Слушай, слушай! (*чете*) „Тогава Ебе въздъхна и той обърна към нея дълбоките си сини очи като безкрая, и божествена бледност покри лицето ѝ на фея. Гастоне коленичи...“

ДОН КАЛОДЖЕРО Гастоне? Кой беше тоя?

ДОННА ПАОЛИНА Как кой беше? Главният герой, кой може да бъде?

ДОН КАЛОДЖЕРО И какво е направил?

ДОННА ПАОЛИНА Влюбил се е в Ебе.

ДОН КАЛОДЖЕРО Явно си е нямал друга работа.

ДОННА ПАОЛИНА (*продължава да чете*) „Гастоне коленичи и като пое бялата ѝ ръка, положи върху нея огнена целувка – Станете, приятелю мой! – каза тя. – Преди това – промълви той – преди това ми кажете дали и вие ме обичате, както аз ви обичам! Ебе сякаш залитна, лицето ѝ се обагри с лека руменина и с едва чут шепот промълви – Да, аз ви обичам! – Той се изправи тутакси, отвори обятия и тя се хвърли в тях треперейки от радост“.

ДОН КАЛОДЖЕРО (*хърка*).

ДОННА ПАОЛИНА Кокó, чу ли колко е хубаво?

ДОН КАЛОДЖЕРО (*стряска се*) Да, да.

ДОННА ПАОЛИНА „Отвори обятия и тя се хвърли в тях треперейки от радост! “ . Ти Кокó някога постъпвал ли си така с мене?

ДОН КАЛОДЖЕРО Паулина, остави ме на мира, аз не съм Гастоне.

ДОННА ПАОЛИНА Ти си мъж без плам.

ДОН КАЛОДЖЕРО (*раздразнен*) Ами аз и целите си обятия да отворя, ще успееш ли да влезеш в тях, като Еби?

ДОННА ПАОЛИНА (*възмутена*) Колко си груб!

ДОН КАЛОДЖЕРО Да, само ме остави да спя.

ДОННА ПАОЛИНА А ти не хъркай, искам да чета (*продължава да чете, развълнувана*).

ДОН КАЛОДЖЕРО (*унася се*).

СЦЕНА III

КАРМЕЛА и горespoменатите

КАРМЕЛА (*влизайки, силно*) Кавалиери, дошъл е Тра-мунтана!

ДОН КАЛОДЖЕРО (*подскача стреснат*) Как, вятъра трамунтана? Затваряй, затваряй че ще изстина! (*киха*) Пчихи!

КАРМЕЛА Не, не, племенникът на донна Вита. Казва, че ще ходите на лов...

ДОН КАЛОДЖЕРО Ах, Луиджину `Мпидулия! Показни го веднага. А ти, оу! Донеси ми пушката и патрондаша!

КАРМЕЛА (*тръгва да излиза*)

ДОН КАЛОДЖЕРО И сламената шапка!

КАРМЕЛА (*излизайки*) Добре. (*отвън*) Влезте, дон Трамунтана!

СЦЕНА IV

ТРАМОНТАНА и горespoменатите

ТРАМОНТАНА (*влизайки*) Позволете?

ДОН КАЛОДЖЕРО Влезте, влезте, дон Калоджеро, без излишни церемониалности.

ТРАМОНТАНА Бог с вас, кавалери, целувам ви ръка, госпожо!

ДОННА ПАОЛИНА О, вие ли сте, дон Луиджину! Какво удоволствие! Пак ли на лов?

ТРАМОНТАНА Е, какво да се прави, мила госпожо, това е единственото ни развлечение! За някои, ловът е поинтересен и от жените. Завъдили са се зайци в Куркуруту, и ние с Кавалери, решихме да отидем да ги отстреляме.

ДОННА ПАОЛИНА В тая жега, наистина ще изгорите.

ТРАМОНТАНА За ловците, няма топло, няма студено. Нали кавалери?

ДОН КАЛОДЖЕРО Ами, чак толкова топло ...?

ДОННА ПАОЛИНА Какво става, мина ли ти сънят?

ТРАМОНТАНА Госпожо, знаете, като не му мислиш, сънят минава. Позволете да дойде! Или сбърках, като минах да го повикам? Искате ли да го оставя вкъщи?

ДОН КАЛОДЖЕРО Как така, дон Луиджино! Ако ми отнемат лова ще ми отнемат всичко.

ДОННА ПАОЛИНА Ами и аз не казах ли това? В края на крайщата, той решава какво да прави.

ТРАМОНТАНА (*преднамерено*) Позволете, по-добре е да дойде! Ще се разсее... Нали Кавалери?

ДОН КАЛОДЖЕРО Нарочно не легнах да спя! ...

СЦЕНА V

КАРМЕЛА и гореспоменатите

КАРМЕЛА (*влизайки с пушката, патрондаша и черната сламена шапка*) Ето ги!

ДОН КАЛОДЖЕРО Браво! Подай ми ги. А Джемма къде е?

КАРМЕЛА В кухнята.

ДОН КАЛОДЖЕРО Добре, ще я повикам на излизане. Е, дон Луиджино, тръгваме ли?

ТРАМОНТАНА Както заповядате.

ДОН КАЛОДЖЕРО Довиждане, Паолина, приятно четене!

ДОННА ПАОЛИНА Довиждане, приятен лов! Кога ще се върнеш?

ТРАМОНТАНА Е, госпожо, сигурно целият следобед ще бъде. Не се безпокойте.

ДОН КАЛОДЖЕРО Не се тревожи, за *авемария* ще си бъдем у дома.

ДОННА ПАОЛИНА Пази се. Довиждане.

ТРАМОНТАНА Целувам ви ръка.

ДОН КАЛОДЖЕРО Сбогом, до скоро (*излиза; отвън подсвирква и подвиква*) Ела Джемма, ела! Тука, тука! (*подсвирква*).

СЦЕНА VI

КАРМЕЛА и ДОННА ПАОЛИНА

КАРМЕЛА Ох, най-накрая тръгнаха!

ДОННА ПАОЛИНА Защо най-накрая? Притеснявах ли те?

КАРМЕЛА А, не. Обаче, дочух, май ще мине (*тайнствено*) дон Витурину!

ДОННА ПАОЛИНА Кой ти каза? Какво знаеш?

КАРМЕЛА Тая сутрин, не ви ли казах? – ох, къде ми е ума, забравих да ви кажа! – сутринта, той самият ми каза, като бях на пазар – кажи на госпожата, че днес може пак да намина.

ДОННА ПАОЛИНА Добре, не се безпокой. Ах, Майчице, колко съм отмаляла днес!

КАРМЕЛА Лошо ли е, да сте морна? И аз се усещам морна! И се протяягам...! Ама колко е хубав дон Витурину, нали госпожо? Колко е напет, излъскан, колко е симпатичен. Ако бях някоя госпожица, ама наистина, дето ваша милост ги чете в романите, щях да го пожелаая за съпруг, Майко мила! Обаче, госпожо, внимавайте: Не знаете, ваша милост, колко е опасен!

ДОННА ПАОЛИНА Е, а ти знаеш ли нещо?

КАРМЕЛА Той, госпожо, ме притеснява! Преследва всички жени! Ръцете му не се спират да палуват!

ДОННА ПАОЛИНА Защо, какво ти направи?

КАРМЕЛА Нищо не ми направи! Понеже аз, знаете, аз го държа изкъсо! Не се шегувам!

ДОННА ПАОЛИНА О, виж Кармела, ако науча, че много те задява, знаеш как ще изхвъркнеш по стълбите, нали?

КАРМЕЛА Ама да не съм аз, госпожо? Той ме задява. Вчера например, като излязох оттука, се сблъскахме на стълбите...

ДОННА ПАОЛИНА Нарочно си се сблъскала...

КАРМЕЛА Не, съвсем не, да ослепея и с двете очи. Санта Барбара да ме поразии! Аз избягах. Ваша милост ме прати да остана сама с него.

ДОННА ПАОЛИНА И какво ти каза, я да чуем, какво ти каза?

КАРМЕЛА Нищо не ми каза, а ми направи. Ясно беше трескав, след вас. Та изведнъж ме сграбчи и...

ДОННА ПАОЛИНА И...

КАРМЕЛА И аз замрях, замрях, като вас, когато сте с него.

ДОННА ПАОЛИНА Нищо ли не ти направи?

КАРМЕЛА Нееее, нищо не ме направи. Каза, че се шегува.

ДОННА ПАОЛИНА А ти, позволи ли му?

КАРМЕЛА За глупачка ли ме вземате? Хубаво щях да го зашлевя, Майко мила! Обаче ми се отпуснаха ръцете, какво да се прави? Помислих си, че не е хубаво да правя така – беше толкова симпатичен! Ако не от уважение към вас, кой знае какво щеше да стори!

ДОННА ПАОЛИНА О, я гледай ти, Кармилинедда! Ти си го задявала, не той!

КАРМЕЛА Их, Майко мила!

ДОННА ПАОЛИНА Хайде, гледай си работата, и щом го видиш, все едно дявола си видяла, разбра ли? Върви сега...

КАРМЕЛА Да, да. Ама да ослепея ако... да знаете!

ДОННА ПАОЛИНА Отиди отгатак и престани! Между другото, направи по едно кафе.

КАРМЕЛА Силно, както обикновено за дон Виттуруину?

ДОННА ПАОЛИНА Силно.

КАРМЕЛА Да, да.

ДОННА ПАОЛИНА Виж има ли още розолиу в бутилката?

КАРМЕЛА Да, да. Да я донеса ли както предния път?

ДОННА ПАОЛИНА Да. Колко е горещо! Виж, спусни сенниците.

КАРМЕЛА *(тръгва и изпълнява нарежданията)*.

ДОННА ПАОЛИНА Ах! ...

КАРМЕЛА *(боязливо)* Пак ли отмаляхте?

ДОННА ПАОЛИНА *Още ли си тука?*

КАРМЕЛА *(излиза).*

СЦЕНА VII

ДОННА ПАОЛИНА *(сама, реше си косите, въздиша. И отново започва да чете, без особено желание)*

СЦЕНА VIII

КАРМЕЛА и ДОННА ПАОЛИНА

КАРМЕЛА *(влиза, държейки поднос с бутилка розолио и няколко чашки и поставя всичко на масичката в средата на стаята).* Ето и розолиото.

ДОННА ПАОЛИНА *Добре. Виж, Кармелидда, когато дойде дон Виттурину...*

КАРМЕЛА *Да, да, ще го поканя да влезе на бегом.*

ДОННА ПАОЛИНА *Ще му кажеш, че днес ме няма... да дойде друг път...*

КАРМЕЛА *Их, ама защо, горкичкия? Ами той ще се натъжи, знайте? Защо, заради мене ли? Ох, Майко мила, да знайте, в лицето даже няма да го погледна.*

ДОННА ПАОЛИНА *Не, не... Стига, върви си. Дано не дойде.*

КАРМЕЛА *Друго ще наредите ли?*

ДОННА ПАОЛИНА *(прави отрицателен знак с глава).*

КАРМЕЛА *(излиза).*

СЦЕНА IX

ДОННА ПАОЛИНА *(сама; става, прави няколко колебливи крачки, връща се и сяда като отново въздиша и продължава да чете).*

СЦЕНА X

КАРМЕЛА и ДОННА ПАОЛИНА

КАРМЕЛА (*влизайки*) Госпожо, дон Витторину пристигна...

ДОННА ПАОЛИНА Дон Виттурину ли? И какво му каза?

КАРМЕЛА Аз – нищо. Казах му: почакайте да погледна.

ДОННА ПАОЛИНА Глупачка! Не ти ли казах да го поканиш веднага, и да не го караш да чака? (*силно*) Хайде, покани го.

КАРМЕЛА Да, да (*излиза, и отвън*) Влезте, гос`ине, заповядайте.

СЦЕНА XI

ДОН ВИТТОРИНО и ДОННА ПАОЛИНА

ДОН ВИТТОРИНО (*влизайки*) Позволете? Може ли?

ДОННА ПАОЛИНА Влезте, дон Витторино, заповядайте.

ДОН ВИТТОРИНО Добър ден. Удобно ли е?

ДОННА ПАОЛИНА Влезте, влезте, толкова любезности...!

ДОН ВИТТОРИНО Почести! Как сте?

ДОННА ПАОЛИНА Ех, така...! А вие?

ДОН ВИТТОРИНО Не както изглеждам на пръв поглед.

ДОННА ПАОЛИНА Защо, какво ви е?

ДОН ВИТТОРИНО Съкрушен, госпожо, до краен предел, напълно! Отегчавам ли ви?

ДОННА ПАОЛИНА Какво говорите? Винаги ми е много приятно. Но защо не седнете. Заповядайте на онава кресло.

ДОН ВИТТОРИНО Удоволствието е мое (*сяда*).

ДОННА ПАОЛИНА И на какво дължим тази чест днес?

ДОН ВИТТОРИНО И питате? За мен е винаги чест (*ласкателно*) Това, нещо ново ли е за вас? Не ме ли очаквахте? Не знаете ли, че вие сте целта на моите визити? (*през цялото време е много галантен, но с видимо усилие и е постоянно затруднен*).

ДОННА ПАОЛИНА Ах! Да вярвам ли?

ДОН ВИТТОРИНО Така ли ще ми възразите?

ДОННА ПАОЛИНА Сигурен ли сте, наистина?

ДОН ВИТТОРИНО А вие, вие не сте ли сигурна? Трябва ли да ви дам доказателства?

ДОННА ПАОЛИНА Но... позволете да имам своите съмнения.

ДОН ВИТТОРИНО Вие ме унижавате: аз, видите ли, не съм свикнал да се отказвам. И преди всичко, обиждате себе си. Нито вие, нито аз заслужаваме тази обида. Как мислите?

ДОННА ПАОЛИНА И Кармела ли така мисли?

ДОН ВИТТОРИНО Как, нима искате да вземете под внимание мнението на прислугата?

ДОННА ПАОЛИНА Ами, знам ли? В края на крайщата, няма нищо чудно. Кармела е хубава, вие сте неустойчиви...

ДОН ВИТТОРИНО Всепризнат – говорят злите езици. Но това са хорски приказки, знаете!

ДОННА ПАОЛИНА Това значи...

ДОН ВИТТОРИНО Това значи, позволете да кажа, че вие се подведохте като неопитна девойка. Капани, госпожо, уловки...

ДОННА ПАОЛИНА А именно?

ДОН ВИТТОРИНО Не отричайте, хайде! Не се правете, на наивна! Руменината ви издава. С главата надолу, ей така, цоп! Уловки!

ДОННА ПАОЛИНА От кого?

ДОН ВИТТОРИНО Мои, собствени, и не се досетихте, което значи – безпогрешни. Вие повярвахте ли?

ДОННА ПАОЛИНА Кармела ми разказа, от нейните уста...

ДОН ВИТТОРИНО И естествено, почувствахте се за-сегната?

ДОННА ПАОЛИНА Чудесно разбирате, че в моя дом, това може да бъде, знам ли, липса на уважение... И ако е така, естествено е, че в такъв случай вие идвате не заради мене, а заради моята прислужница...

ДОН ВИТТОРИНО Видяхте ли? Това означава, че сърцето ви не е толкова безразлично към мене, както искате да ме накарате да повярвам, независимо от моите аванси. Говорете, говорете, не се смущавайте привидно.

ДОННА ПАОЛИНА Не зная какво искате да кажете, дон Витторину.

ДОН ВИТТОРИНО Защо се изплъзвате като змиорка? Неприятно ви е, че ухажвам прислужницата ви, нали? Знаете, че в романите прислужниците се наричат камериерки. Мога ли да продължа?

ДОННА ПАОЛИНА Това не ме засяга. Не и в дома ми.

ДОН ВИТТОРИНО Да оставим общия случай; но конкретният случай, даденият случай, неприятен ли ви е? Наранява ли ви?

ДОННА ПАОЛИНА Защо трябва да ме наранява? аз съм господарка на моята слугиня, и ако вие харесвате слугините, моля!

ДОН ВИТТОРИНО Нямам думи! Но да оставим тези схватки, да говорим по същество! Добре, не ме ли унижих-

те достатъчно, смятайки ме способен да ви пренебрегна заради една недоцялана прислужница?

ДОННА ПАОЛИНА Разбирате добре, че няма да се хвана на въдицата.

ДОН ВИТТОРИНО Да си представим, че се хванете.

ДОННА ПАОЛИНА Невъзможно.

ДОН ВИТТОРИНО Представете си, представете си! Извинете, така, само за удоволствие!

ДОННА ПАОЛИНА Дон Витторино, оставете това. Дори и да искам... не мога...

ДОН ВИТТОРИНО Защо?

ДОННА ПАОЛИНА Има ли нужда да ви го казвам? Вие знаете по-добре от мен. Аз съм съпруга на мъжа ми, и между мен и някой друг, винаги ще стои той!

ДОН ВИТТОРИНО Отместете го! Покрийте го! Все пречки поставяте и то в най-хубавия момент! Достатъчен е един замах! Може би аз съм другият за вас?

ДОННА ПАОЛИНА О, о, а вие кой сте, извинете?

ДОН ВИТТОРИНО Това се питам и аз от известно време насам.

ДОННА ПАОЛИНА Откога, ако позволите?

ДОН ВИТТОРИНО А вие не знаете ли? Откакто ме сразихте!

ДОННА ПАОЛИНА (*смеейки се*) Така ли? И кога пламна този буен огън?

ДОН ВИТТОРИНО Точна дата? Или така, общо казано, горе долу?

ДОННА ПАОЛИНА Да чуем първо общото казано.

ДОН ВИТТОРИНО Ами, мога да кажа всъщност, от незапомнени времена, които се губят в далечните векове.

ДОННА ПАОЛИНА Ах, ах, доста удобно е това време и може да послужи при всякакъв случай! Не е ли така?

Предпочитам тогава точна дата: така ако не друго, ще знам как да се ориентирам.

ДОН ВИТТОРИНО Не настоявайте, моля ви! Някои дати не се срещат в нито един календар.

ДОННА ПАОЛИНА Видяхте ли, вземате ме на подбив! Ако искате, аз ще ви дам точна дата. Да видим дали ще позная.

ДОН ВИТТОРИНО Кажете, кажете! Така ще проверим вашата интуиция!

ДОННА ПАОЛИНА Откакто Нини ви показва вратата...

ДОН ВИТТОРИНО На мен? Аз да не съм ѝ бил наемател? И че съм бил с нея за едната квартира? А освен това не знаете ли, че Нини е личен имот, собственост на своя съпруг? Не се дава под наем.

ДОННА ПАОЛИНА И от мене ли искате да скриете? Ясно ви е, че знам всичко. Хайде, разкрийте се.

ДОН ВИТТОРИНО Искате все същата карта, а аз тези ги нямам. Не настоявайте, моля ви. Справедливо ли ви се струва? По-добре знаете, че между мене и братовчедка ми Нини никога нищо не е имало. Откъде идва тая глупост, не мога да разбера. Нямаше нужда да се вдига толкова шум, а и какви неприятности можеха да ми се случат... За щастие, за братовчед ми Нтонто, Нини е извън всякакво подозрение, над каквито и да било подмятания, така че няма нищо вярно. Но откъде идва всичко това?

ДОННА ПАОЛИНА Какво да се прави? Зли езици... А и толкова ли е невероятно? Нини, наясно сте по-добре от мен, е някак модерна, знам ли? Донякъде, в известна степен – дръзка; вие сте склонен към приключения...

ДОН ВИТТОРИНО О, не! – След като свалям картите, защо настоявате? Известна близост, известна интимност, не отричам; но имайки предвид роднинството – нищо по-

вече! Фантазии, мила госпожо, химери, а не конкретни факти. Дим без огън. А в тия неща, повярвайте, важни са само конкретните факти, консумираното прегрешение, необоримото извършено деяние. Освен това, май се шегувате – между другото, последна трябва да имате съмнения.

ДОННА ПАОЛИНА И защо последна?

ДОН ВИТТОРИНО Е как, Мили Боже! Защото вече познавате вкусовете ми, слабостите ми, силните ми страни. Е, шегувате ли се? Без да я подценявам, но не е мой тип. Скумрия, ако я пипнеш, костите пукат, кожа и кости (*сочи гърдите си и задните части*) няма нищо, вие ме разбирате; рендосана, честна дума, краката ѝ са като геги, без плътност, без заобленост, както аз ги разбирам!

ДОННА ПАОЛИНА Говорите, сякаш имате личен опит...

ДОН ВИТТОРИНО Какъв опит! Предполагам. Знаете, имам силно въображение. И учителят ми го казваше, когато правех съчинение. Виждам някоя жена и с един поглед мога да я опиша по бельо, без бельо, гола, без дори колд-крем върху кожата, както майка я е родила, с естествения ѝ аромат...

ДОННА ПАОЛИНА Дон Витторино!

ДОН ВИТТОРИНО Не се възмущавайте, моля ви. Няма нужда. Това са неща от всекидневието (*с намек*) Ако искате, мога да ви кажа как виждам и вас, каква сте в моето въображение.

ДОННА ПАОЛИНА Дон Витторино, говорете за друго. Знаете колко ми е неудобно, когато се опитвате да бъдете галантен и с мене! Аз не съм като другите. Не съм Нини.

ДОН ВИТТОРИНО Оставете Нини. Няма нищо общо. Вече е минало. За мъртвите – прошка. Може би искате да я сравните със себе си?

ДОННА ПАОЛИНА Не може ли да говорим за друго? Желаете ли чаша кафе? Чашка розолиу?

ДОН ВИТТОРИНО По-добре розолиу. Съживете ме, стоплете ме! Знаете, трябва ми кураж, за да се изразя. *(подсмивва се)*.

ДОННА ПАОЛИНА Е, да се напиете ли искате? *(Става, отива в средата на стаята и сипва розолио – тишина)*. Защо не казвате нищо, какво ви е?

ДОН ВИТТОРИНО Усещате ли колко е топло, ох!

ДОННА ПАОЛИНА Наистина, задушно е! Да накарам ли да отворят прозорците?

ДОН ВИТТОРИНО Не ми се струва подходящо. Този полумрак, тази дрезгавина, с полусенки... Ярката светлина отнема очарованието, лоша съветничка е, не мислите ли? Твърде много разсъждаваме на светло...

ДОННА ПАОЛИНА Да, и на мене така ми се струва. Освен това, когато прозорците са отворени отпред... Знаете как е, хората гледат... *(приближава се с подноса)*.

ДОН ВИТТОРИНО *(взема чашката, обръща я на един дъх с охота)*. Благодаря! Горещо е, нали? Аз просто се пръскам, горя.

ДОННА ПАОЛИНА *(отива да остави подноса на масичката)*. И аз. Не знам какво става днес, чувствам се цялата пламнала *(връща се и сядва)*.

ДОН ВИТТОРИНО Защо не изпиете чашка розолиу?

ДОННА ПАОЛИНА Искате да ме накарате да върша безразсъдства?

ДОН ВИТТОРИНО Де да беше! Така ще ми помогнете, ще ме подкрепите.

ДОННА ПАОЛИНА Пак ли започнахте с тия приказки? Колко е топло!

ДОН ВИТТОРИНО Усещате ли, а? Топло, бъркотия! Ушите ми пищят като пищялки.

ДОННА ПАОЛИНА Значи злословят. Кой знае какви сте ги забъркал.

ДОН ВИТТОРИНО Да беше само едното, добре. Но и двете едновременно... по-скоро е заблудата, пяната, нечистотиите, помията.

ДОННА ПАОЛИНА Каква помия?

ДОН ВИТТОРИНО Тази, която се излива без предпазен клапан.

ДОННА ПАОЛИНА Вие си знаете за какво говорите!

ДОН ВИТТОРИНО За съжаление! Какво правите, четете ли?

ДОННА ПАОЛИНА Да, романът, който ми дадохте.

ДОН ВИТТОРИНО Харесва ли ви?

ДОННА ПАОЛИНА Много! Толково е хубав! Умирам за такива неща – те са ми насладата! Може би, защото никога не са ми се случвали, а вероятно и никому!

ДОН ВИТТОРИНО Ех, трябва да правим разлика. Има мъже и мъже, не да се хваля, както има жени и жени.

ДОННА ПАОЛИНА Е, да, на вас, вещ в тия работи, кой знае колко пъти сте ги преживели.

ДОН ВИТТОРИНО Така е, всеки прави каквото може! Но, знайте, аз съм скромен, а съм и кавалер. Една жена може да ми има доверие. Доверете ми се и вие, доверете ми се!

ДОННА ПАОЛИНА Стар вълк сте вие, знам. Но вижте, тия неща в романа ми изглеждат невероятни, може би затова са красиви, привлекателни...

ДОН ВИТТОРИНО Невероятни ли?... Истински! Реални! Истории, госпожа, исторически истории! За един обикновен, сепгъл мъж, не отричам; за непретенциозна жена, добре, изглежда никога не може да се случат; но все пак привличат, защото в тях се случва онова, което човек желае, за което мечтае, въздиша, бленува. Добре

ли се изразявам? Онова, което не се е случило, но което бихме желали да се случи...

ДОННА ПАОЛИНА Наистина...

ДОН ВИТТОРИНО Хайде, не се прикривайте! Открийте се! Така, за мъж с известно ниво, стил, за жена от по-висша класа, това са обикновени неща, всекидневни, неща, които се случват, знаете, все едно да смачкаш въшка.

ДОННА ПАОЛИНА Ах, какъв срам! Какъв позор!

ДОН ВИТТОРИНО Срам? Позор? Та това е чарът на живота, парфюмът, центърът, заместителят на рая и тъй нататък, това е, това е... разбирате ли? Онова, за което не се говори, но се прави, което човек иска да повтори, което иска всякога да направи за първи път, за да го прави неизменно и втори път. Ах, авантюрата! Трябва да принадлежим към по-издигнати съсловия, за да можем да мечтаем за авантюри. Кажете, прошепнете ми, никога ли не сте си мечтали за онова, което се случва с героите в романите. Не сте ли си мечтали да бъдете и вие една издигната жена?

ДОННА ПАОЛИНА Дон Виттурину, за Бога, какво ми говорите? Обаче, вижте, не ми харесва в тия романи, че той е винаги ерген, а тя е омъжена! Ако и двамата бяха неженени, най-накрая щяха да се оженят в Божията милост и нямаше да ги има тия скандали, тия прегрешения, тия нелепости.

ДОН ВИТТОРИНО Но така, вие искате да заличите самата авантюра, извинявайте! Ако и двамата бяха неженени, накрая нямаше да става въпрос за нищо друго освен за един банален брак. А пък авантюрата, предполага чуждия брак, ясен ли съм? А собственият брак е предпоставка за чуждите авантюри; собствената съпруга, в нашия случай, е героиня на друга авантюра, която не е

наша, доколкото бракът за една жена е стаж, преддверие към авантюрата. Не знам дали се изразявам ясно. Жената, мила госпожо, трябва да е женена, трябва да има известен опит, да е останала без илюзии; трябва да е достигнала до сравнението, до съпоставянето във всяко едно отношение. В един определен момент, тя трябва да си даде сметка, че е излъгана, че е сбъркала, и тогава, повярвайте, готово! Авантюрата започва! Ако не беше средата, веригата на крака, забраната, кризата на съвестта, авантюрата никога нямаше да бъде авантюра: жената никога нямаше да осъзнае, че се е излъгала. Ако не беше съпругът, нямаше да може да помисли за любовник. Любовникът е налице, когато е налице съпругът.

ДОННА ПАОЛИНА И как ви се струва, добре ли е да мамиш собствения си съпруг?

ДОН ВИТТОРИНО Ами необходимо е, вие какво си мислите? Фатално, неизбежно. Няма начин: за да имаш любовник, трябва да заблудиш собствения си съпруг; ако не, човек се отказва от тази привилегия.

ДОННА ПАОЛИНА (*въздъхва*) Ако можеше да имаме любовник, без да мамим съпруга си!

ДОН ВИТТОРИНО А защо не? Не е чак толкова трудно, както си мислите. Всичко е въпрос на перспектива. Така, следите ли мисълта ми?

ДОННА ПАОЛИНА Да, вие говорите толкова приятно.

ДОН ВИТТОРИНО И така, вижте: съпругът всъщност е измамен, когато знае, но когато не знае, той в действителност не е измамен. Следите ли...? Нещо е реално, когато ние го забележим, а когато не го забележим...

ДОННА ПАОЛИНА Значи сме слепи.

ДОН ВИТТОРИНО Нищо подобно! Тогава то не е налице, няма го, не съществува!

ДОННА ПАОЛИНА Ама според вас! Рогата са си рога.

ДОН ВИТТОРИНО Вижда се, че не четете вестници. Вижете, това не е нещо, което съм си измислил. Вече е доказано научно, че един измамен съпруг е наистина измамен, когато разбере; когато, с други думи, успее да създаде – следите ли ме? – вътре в себе си, собствените си рога. Но когато тези рога останат навънка, извън тебе самия, не са рога, а празно въображение, и това е всичко.

ДОННА ПАОЛИНА Ваша работа – кой кого мами! Но ако той не забележи, ще забележат останалите, а ако и те не забележат, ще забележи собствената му съвест.

ДОН ВИТТОРИНО Сякаш не сте вие, госпожо! Трябва да сме над нещата. Рисувайте, и ще видите, че няма да съжалявате. Най-трудната стъпка е от прага нататък, после човек тръгва и се спуска – истинска наслада! Въпрос на навик: първия път – има малко съмнения, ами ако..., горко ми – но след това човек влиза в ролята си, и тогава измаменият вече не е съпругът – незначително и ненужно същество, а любовникът, станал значителен и необходим. Опитайте, опитайте и след това ми дайте отговор. Ще видите, че ще се почувствате добре, безупречна гаранция. При някои неща, знаете, теорията не е достатъчна. Рисувайте, за Бога! Използвайте ме!

ДОННА ПАОЛИНА Боже, какво говорите? Не, дори и да знаех, че ще стана кралица. Аз, да изневеря на съпруга си! О, няма ли да бъде недостойно? Той не го заслужава: обича ме много!

ДОН ВИТТОРИНО Недостойно? Хайде де! Вие не разбрахте най-накрая, че съпругът е допустим само защото може да му се изневери; което е обяснимо, тъй като е възможно да му се сложат рога: иначе е абсурдно!

ДОННА ПАОЛИНА Дон Виттуруни, моля ви!

ДОН ВИТТОРИНО Оставете ме да довърша. И после, вие – толкова емоционална, толкова обширна, толкова необятна, с този съпруг, откъде накъде? Сложете го на резервна позиция, пратете го в архива, в пенсия!

ДОННА ПАОЛИНА За Бога, за Бога, карате ме да си загубя ума!

ДОН ВИТТОРИНО Загубете го с радост! А когато го намерите отново, ще видите, че пак ще пожелаете да го загубите. Използвайте искрата!

СЦЕНА XII

КАРМЕЛА и гореспоменатите

КАРМЕЛА (*появявайки се откъм антрето*) Може ли, госпожице?

ДОННА ПАОЛИНА Кой е? Влез, какво искаш?

КАРМЕЛА Разбрахте ли? Дошла е донна Вита, шивачката и донна Нини Аликó, жената на кмета!

ДОННА ПАОЛИНА Нини, тука? И за какво е дошла? (*силно*) Моля, моля, нека влезе (*отива към антрето, докато Кармела излиза*). Каква чест, днес! Какво удоволствие! Изненада! Изненада!

СЦЕНА XIII

ДОННА ВИТА, ДОННА НИНИ и гореспоменатите

ДОННА ВИТА (*влизайки*) Позволете? Бог да ви благослови, госпожа донна Паолина! А, кой е тука, дон Витурину ли? Дал Бог добро!

ДОН ВИТТОРИНО Моите почитания.

ДОННА НИНИ (*влизайки*) Може ли, Паолина? Добър ден, скъпа, как си? (*разменят си целувки*).

ДОННА ПАОЛИНА А, как се радвам, а ти? Същинска роза си винаги! И на какво дължим тази чест?

ДОННА НИНИ Каквото и да кажеш, вярно е, обезпокоихме те. А, и Витурину ли е тука? Добър ден, братовчеде!

ДОН ВИТТОРИНО Здравейте.

ДОННА НИНИ (*продължава да се обръща към донна Паолина*) Не за друго, минавахме с кумари Вита, и понеже тя има да ти казва някои неща, така – си казах – ще се кача и аз, да ти дойдем на гости. От колко време не сме се виждали! – няма да се отегчиш, нали?

ДОННА ПАОЛИНА Ама какво говориш? Толкова ми е приятно!

ДОННА ВИТА Знаете ли, вината е моя! Казах ѝ качете се и вие, ваша милост или се страхувате, че няма да ни приеме?

ДОННА ПАОЛИНА И на шега не си го помисляйте!

КОМАРЕ ВИТА И затова я накарах да дойде. Знам колко се обичате, колко сте привързани една към друга! (*измъква едно вързопче скрито под шала*) Вижте, дойдох да си поговорим за нещо, ако не ви безпокоя, ей сега сама ще видите.

ДОННА ПАОЛИНА Их, точно сега, пред Нини? Тя какво ще каже?

КОМАРЕ ВИТА Нищо, какво да каже? Нали ваша милост обеща?

ДОННА НИНИ Има си хас, Паолина, твоя работа! Не бери грижа за мене, ако не, тръгвам си веднага, начаса! А и тъкмо, братовчед ми Витурину ще ме придружи.

ДОННА ПАОЛИНА Да, да, може да си поговориш с него. В края на крайщата, на дон Витторино няма да му е неприятно (*към комаре Вита*) Може и тука да го видим.

КОМАРЕ ВИТА Да, да. Елате, ваша милост (*дрънва я настрана, докато си бърбят разглеждайки съдържанието на вързопчето*).

ДОННА НИНИЙ А ти как си Витторину? Цял век не сме се виждали! Благословени очите, дето те гледат!

ДОН ВИТТОРИНО Зает бях с други неща.

ДОННА НИНИЙ Ох, Майчице! Нямах ли минутка за братовчедка си?

ДОН ВИТТОРИНО Не друго, вече нямам време да се занимавам с подобни глупости!

ДОННА НИНИЙ (*през смях*) Е, така е, знам аз сега кое е важно! (*тихо*) Е, още нищо ли?

ДОН ВИТТОРИНО Нищо.

ДОННА НИНИЙ Окастрен петльо!

ДОН ВИТТОРИНО Аз ли? Ще ти покажа аз на тебе кой е...

ДОННА НИНИЙ На мене? Ти си луд!

ДОН ВИТТОРИНО И настояваш?

ДОННА НИНИЙ Повече от всякога!

ДОН ВИТТОРИНО Внимавай, Ниний! Да знаеш, угрозата и рискът са изцяло твои! Да знаеш, че гладът е лош съветник! Може като се сгорещя толкова, наистина да пламна, и тогава... Отваряй си очите, що за мъж съм...

ДОННА НИНИЙ Това са неща, които не ме засягат (*нежно*) Побързай, знаеш каква награда те очаква!

ДОН ВИТТОРИНО Не можеш ли да ми дадеш аванс, дори само за да ме вкараш в пътя?

ДОННА НИНИЙ Не.

ДОННА ПАОЛИНА (*която е свършила разговора си с комаре Вита и с крайчеца на окото си не е изпуснала двамата братовчеди*). Добре, добре!

КОМАРЕ ВИТА Както ваша милост нареди.

ДОННА ПАОЛИНА (*като се приближава*) Какво става, споделяхте ли си един с друг? Да се надяваме, че не сте се отегчили?

ДОННА НИНИй Какво говориш? Приказвахме си за бедната леля Мелиа, на която...

ДОННА ПАОЛИНА Да, и аз разбрах. Колко съжالياвам!

КОМАРЕ ВИТА Е, ще си тръгваме ли, госпожа кумари? Че си имам работа.

ДОННА НИНИй Да, да, наистина, да тръгваме.

ДОННА ПАОЛИНА Така изведнъж ли се разбързахте? Почакайте, ще ви направя по чашка кафе...

ДОННА НИНИй Благодаря, благодаря! Ще си ходим. Много те притеснихме! И ти отнехме приятната компания на братовчед ми Витторину.

КОМАРЕ ВИТА Ами той даже дума не обелва днес? Да не си е глътнал езика?

ДОН ВИТТОРИНО Под натиск съм...

КОМАРЕ ВИТА Все така шегаджия, ваша милост! Е, Бог да благослови, Бог да благослови, госпожо, винаги на вашите заповеди.

ДОННА НИНИй Довиждане, Паулина и прощай!

ДОННА ПАОЛИНА Никога не го казвай повече! Довиждане, драгоценна моя!

ДОННА НИНИй Намини и ти някой път. Довиждане Виттурину.

ДОН ВИТТОРИНО Ваш слуга.

КОМАРЕ ВИТА Още веднъж, благодаря за вниманието, господа!

(Донна Нини и Комаре Вита излизат придружени от донна Паолина, която веднага се връща заедно с Кармела).

СЦЕНА XIV

КАРМЕЛА, ДОННА ПАОЛИНА
и ДОН ВИТТОРИНО

КАРМЕЛА Така, да го нося ли това кафе, че е готово?
ДОННА ПАОЛИНА Желаете ли чаша кафе, дон Вит-
торино?

ДОН ВИТТОРИНО Не, благодаря. Вече пих.

ДОННА ПАОЛИНА (*към Кармела*) Нищо, остави.

КАРМЕЛА Ох, хубавото кафе! Значи да се изхвърли,
така ли? С толкова мерак го направих!

ДОННА ПАОЛИНА Защо да се изхвърли? Като се
прибере господарят, ще му го сервираш.

КАРМЕЛА Не струва претоплено! Разваля се!

ДОННА ПАОЛИНА Е, добре, излез.

КАРМЕЛА (*излиза*).

СЦЕНА XV

ДОННА ПАОЛИНА и ДОН ВИТТОРИНО

ДОННА ПАОЛИНА Видя ли? Чак дотук дойде да ви
търси!

ДОН ВИТТОРИНО Кой?

ДОННА ПАОЛИНА Кой? Нинй, братовчедка ви!

ДОН ВИТТОРИНО Кого, извинете?

ДОННА ПАОЛИНА Ами ето, вас.

ДОН ВИТТОРИНО Мене? Стига, госпожо, стига! Без
повече хитруване, увъртане! Да не заобикаляме въпроса!
Да не удължаваме, да не проточваме с километри! (*прек-*
ръства се) Няма време!

ДОННА ПАОЛИНА И защо се прекръстихте? Гръм
ли падна?

ДОН ВИТТОРИНО Госпожо, да изпием до дъно горчивата чаша! Вие настоявате, че романите ни харесват, нали? Харесват ли ни?

ДОННА ПАОЛИНА (*коленичи, след което мелодраматично*) Паолина, аз ви обичам! Хайде, осъзнайте го, без да ви го казвам! Искате да ме накарате да умра? Помогнете да падна в объятията ви! Аз ви обичам, отчаяна е стъпката, която трябва да направя!

ДОННА ПАОЛИНА (*отмаляла*) Ах, Господи! Найсетне!

ДОН ВИТТОРИНО Вие ме пронизахте, вие ме погубихте, сега трябва да се поправите! Хайде, не бъдете жестока! Бъдете благосклонна, мека като дивана, на които седите. Щом аз ви обичам и вие трябва да ме обичате.

ДОННА ПАОЛИНА Ох, Господи, Виттурину! Но защо ми говорите на вие, като на прислужница?

ДОН ВИТТОРИНО Употребява се. В романите човек винаги се обръща на вие към жената на сърцето си...

ДОННА ПАОЛИНА Да, наистина. И Гастоне се обръща на вие към Еби!

ДОН ВИТТОРИНО Е, добре, Паолина, цял живот ли искате да остана коленичил пред вас? Помогнете ми да стана, че се схванах. О, нямате ли милост към мене?

ДОННА ПАОЛИНА Стига, Виттурину. Не продължавайте, че ще припадна!

ДОН ВИТТОРИНО Да спра ли?

ДОННА ПАОЛИНА Не, продължавайте, но тихо, някой може да ни чуе. Боже мой, чувствам, че ще умра!

ДОН ВИТТОРИНО (*сякаш на себе си*) Е, де тоя късмет (*силно, страстно*) О, кажете, кажете ми една дума,

да ми възвърне живота! Дайте ми ръката си, та с една целувка да вложи цялата си душа!

ДОННА ПАОЛИНА Вземете я, приятелю! Защо толкова се забавихте! Толкова ли беше трудно? Ох, Витторино, а мъжът ми?

ДОН ВИТТОРИНО Не го споменавайте! Той не ни вижда, затова вие не му изневерявате. Той никога няма да узнае нищо, така че никога няма да стане рогоносец! Кажете Паолина, искате ли да умрете в прегръдките ми?

ДОННА ПАОЛИНА Да, приятелю, станете – от много време мечтая за това. Защо не го направихте по-рано?

ДОН ВИТТОРИНО Не, без предварителни спогодби. Готова си на всичко, нали? А съпругът ти?

ДОННА ПАОЛИНА Какво ме интересува съпруга ми? Само ти ме интересуваш!

ДОН ВИТТОРИНО Паулина, защо не ми каза не?

ДОННА ПАОЛИНА Съжаляваш ли? Не беше ли това мечтата ти? Ела, ела връз моята гръд!

ДОН ВИТТОРИНО О, богове, о небеса, помогнете ми!

ДОННА ПАОЛИНА Защо не ме убиеш начаса!

ДОН ВИТТОРИНО Не може ли да отложим? Спешно ли е?

ДОННА ПАОЛИНА Да, любов моя: няма никой!

ДОН ВИТТОРИНО *(със смелостта на отчаянието)*
Е, добре Паолина, ти уби един мъртъв мъж.

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

Стая в къщата на комаре Вита. Вдясно, два различни дивана. В средата – маса. Вляво антре, което води към вътрешните стаи. В дъното – антре. След обяда.

СЦЕНА I

ТРАМОНТАНА и КОМАРЕ ВИТА

ТРАМОНТАНА (*заханал лула*) Е, лельо, може ли да разберем за какво става дума?

КОМАРЕ ВИТА Тебе какво те интересува? По-добре си гледай твойта работа.

ТРАМОНТАНА Знаете, че ме интересува.

КОМАРЕ ВИТА Казах да си гледаш твоите неща.

ТРАМОНТАНА А още повече интересува друг човек – донна Нини...

КОМАРЕ ВИТА Нищо не знам, синко, какво да знам? Зная това, което и ти знаеш.

ТРАМОНТАНА Аха, стига, лельо! На мене ли тия?

КОМАРЕ ВИТА Нали ти казах? Няма нищо, нищо!

ТРАМОНТАНА Не е възможно, не мога да повярвам...

КОМАРЕ ВИТА И защо не можеш да повярваш? Той си е такъв...

ТРАМОНТАНА Не мога да повярвам, защото знам кой е дон Витурину. Обикновено не ходи на лов за мухи.

КОМАРЕ ВИТА Обаче този път, горкият, лови мухи! И понеже този път е поел задължение и понеже донна Нини му е поставила условие, така ще продължи во веки веков.

ТРАМОНТАНА Не може да бъде! Не е както ваша милост казва. И все пак, вижте, едно нещо не мога да си обясня.

КОМАРЕ ВИТА Какво е то, ако мога да попитам?

ТРАМОНТАНА Как ваша милост е приготвила мрежата и за двамата.

КОМАРЕ ВИТА За кого, за кого?

ТРАМОНТАНА За дон Виттурину и за донна Паулина Табарè.

КОМАРЕ ВИТА Ама ти да не си луд, а? Да не ти се е размътил мозъка? Внимавай какво говориш, Трамонтана, дяволе, че знаеш как ще те наредя!

ТРАМОНТАНА Е, добре, моля за извинение. И нещо друго не мога да разбера...

КОМАРЕ ВИТА Я да чуем, да чуем!

ТРАМОНТАНА Как така дон Виттурину можа да направи тая мизерия на донна Нини, заради тая грамада, Табарè. Да не се е побъркал?

КОМАРЕ ВИТА Ти си се побъркал! И не ти ли казах да се пръждосваш оттука, а? Да те няма, поемай ветре трамонтански!

ТРАМОНТАНА Да не ви досаждам?

КОМАРЕ ВИТА Досаждаш ми!

ТРАМОНТАНА На вас или на някой друг?

КОМАРЕ ВИТА На мене, на мене. Няма други тука.

ТРАМОНТАНА Е, тогава няма да си тръгна.

КОМАРЕ ВИТА Какво да направя, да те хвана и да те изтикам навън, както обикновено или искаш да ми отмъкнеш още десет лири?

ТРАМОНТАНА Е, хайде лельо Вита! Не приличате на себе си днес. Нямам нужда от вашите десет лири, спокойно. Някой ще ми даде повече от десет.

КОМАРЕ ВИТА Кумари донна Нини – да ме шпионираш, нали?

ТРАМОНТАНА Точно така.

КОМАРЕ ВИТА Това е за благодарност! Така ми се пада! Че малко услуги съм ѝ правила! Неблагодарница! И ти ме шпионираш, нали, собствената си леля?

ТРАМОНТАНА Какво да се прави? От всеки занаят се вади хляб.

КОМАРЕ ВИТА Краден хляб! Кой знае какви лъжи ѝ сервираш на тая божа кравичка, та да ѝ измъкнеш пари.

ТРАМОНТАНА Истината, лельо Вита.

КОМАРЕ ВИТА И каква е тая истина, според тебе?

ТРАМОНТАНА Обаче най-напред ще ми позволите да кажа, че сводница като вас няма в цялото село и в цяла Сицилия.

КОМАРЕ ВИТА О, Трамонтана, внимавай какво говориш! Не ми показвай неуважение, че ще ти счупя главата! Имай предвид, че съм сестра на майка ти и съм направила за тебе повече от нея, жалък неблагодарнико!

ТРАМОНТАНА Е, да не се обидихте? Да не би да не е вярно?

КОМАРЕ ВИТА Пак ли се връщаш на същото?

ТРАМОНТАНА Извинявам се, и продължавам. И така, от един месец ваша милост обяснява на донна Нини, че между дон Витурину и донна Паулина не се е случило нищо?

КОМАРЕ ВИТА Аз откъде да знам? Казвам, което дон Витурину ми казва. И всяка негова дума я вземам за истина.

ТРАМОНТАНА Ваша милост, знае ли нещо?

КОМАРЕ ВИТА Их, залагам си душата...

ТРАМОНТАНА А ето, виждате, вече цял един месец дон Витурину е с донна Паулина и то сериозно, не на шега.

КОМАРЕ ВИТА Ама аз откъде да знам? Да не съм при тях? Те да му мислят как ще отговорят пред съвестта си! Мене какво ме интересува?

ТРАМОНТАНА Хайде, стига, лельо Вита, не ми се правете на толкова глупава! Вече месец, откакто дон Витурину и донна Паулина идват у вас, както едно време идваше донна Нинй...

КОМАРЕ ВИТА Как?... Ти си луд, синко! Изгубил си си ума! Хайде, виж закъде беше тръгнал, хайде!

ТРАМОНТАНА Точно в тоя момент съм тук, пред прочутата стая, за която знаем аз и ваша милост.

КОМАРЕ ВИТА Ама ти няма ли да си тръгнеш, а? И в къщата ми дойде да ме тормозиш? Ще ме оставиш ли най-сетне на мира?

ТРАМОНТАНА Ваша милост не вярва, че са тука ли?

КОМАРЕ ВИТА Ти си луд!

ТРАМОНТАНА Е, тогава аз ще ви ги покажа! (*тръгва наляво*).

КОМАРЕ ВИТА (*застава пред него*) Къде отиваш?

ТРАМОНТАНА Натам, да ги накарам да излязат.

КОМАРЕ ВИТА (*като го възпира*) Спри, нещастнико, злосторнико!

ТРАМОНТАНА Казах да ме оставите да мина! (*с един тласък се освобождава*).

КОМАРЕ ВИТА (*задържа го изотзад*) Какво искаш да направиш? Искаш да ме съсипеш ли? Искаш да ме убият ли? Искаш да ме изгонят от селото ли? Неблагодарник!

ТРАМОНТАНА Видяхте ли? Ей сега вече разсъждаваме! Значи...

КОМАРЕ ВИТА (*слага пръст на устните си*) За Бога, Трамунтанедда, ветрецо мой! ...

ТРАМОНТАНА Никога не съм бил лош ветрец! Хайде, кажете...

КОМАРЕ ВИТА За Бога, не говори, че знаеш! ... (*прави знак – за много пари*).

ТРАМОНТАНА Така ли? Много ли?...

КОМАРЕ ВИТА (*потвърждава жеста*) Синко! Невиждана работа! ...

ТРАМОНТАНА Е, това е... друго нещо! Защо не ми казахте, а? И от мене ли скрихте?

КОМАРЕ ВИТА Защото се заклех в душата си пред Бога да не казвам на никого, че и на сянката си. Най-сетне, ти знаеш, че каквото правя е все за тебе, и няколкото мои гроша едни ден ще са твои; а ти, да ме заплашваш, да ми развалиш плана...

ТРАМОНТАНА Милата ми леля Вита! Хайде, ела, ела да се сдобрим!

КОМАРЕ ВИТА Сега ми правиш мили очи, а? След като се държа непочтително!

ТРАМОНТАНА Какво да се прави! Ще ми простите. Бях ядосан, че и на мене не обаждахте нищо.

КОМАРЕ ВИТА А, на никого нищо не казвай, особено на донна Нини...

ТРАМОНТАНА Да не се шегувате? Не ме ли познавате?

КОМАРЕ ВИТА Да, знам че си сериозен мъж, и че човек може да ти се довери!

ТРАМОНТАНА Е, разказвайте. Значи е вярно?

КОМАРЕ ВИТА Да не е лъжа?

ТРАМОНТАНА Един месец!

КОМАРЕ ВИТА Цял целеничък! А какво правят, синко, такива неща не се за разказване и на неверниците! Каквото става в тая стая, не мога нито да ти го кажа нито да ти го разкажа.

ТРАМОНТАНА А ваша милост, май подслушвате, а?

КОМАРЕ ВИТА Не това, любопитство... Сине, какво да се прави, минаха хубавите времена, когато бяхме мла-

ди и зелени! И Бог да прости чичо ти, душата си даваше за мене, че бях като гълъбица, ах, така е!

ТРАМОНТАНА А, сега сте се замислили? Оставете: сухо лозе грозде не дава. И дон Виттурину ли така говори?

КОМАРЕ ВИТА Хлътнал е синко, до уши!

ТРАМОНТАНА По донна Паолина, по тая красота не-нагледна!

КОМАРЕ ВИТА Какво да се прави – от мечтата идва красотата!

ТРАМОНТАНА А донна Нини, забрави ли я?

КОМАРЕ ВИТА Не иска нито да я чуе нито да я види, даже отдалече.

ТРАМОНТАНА Да не е сляп? Не вижда ли, че донна Нини пред тази тука е като слънцето сравнено с гевгир.

КОМАРЕ ВИТА Е, ти му кажи! Луд е и толкова! В края на крайщата, вината е на донна Нини! Като е толкова неприязнена и горделива, сега плаче и оплаква. Какви са тия неща – ни така ни иначе? Моля ви се, и на шега не се е чуло и видяло някоя жена да прати нарочно някой мъж да... их, их их, чудо невиджано!

ТРАМОНТАНА Ами кой знае, може би дон Виттурину го прави от яд – ти ме прати, а пък аз оставам!

КОМАРЕ ВИТА Е, де да беше божем, така! Ама май не е – имам нос. Да не мислиш, че и аз не искам? Понеже, не е зле (*прави все същия жест с ръка за пари*) добри са, обаче да ти кажа истината, малко ми е особено. Ама стига вече, нас какво ни интересува? Те доволни – всички доволни. А донна Нини, защо вини хората? Нейна е вината! О, Трамунтанедда, върви си леля, и пълно мълчание, нали!

ТРАМОНТАНА Да не се шегувате! ... О, ваша милост ме разбира, лельо Вита! ... (*прави знак с ръка за пари*).

КОМАРЕ ВИТА Върви си, върви, нали знаеш, че всичко мое е твое? Я ми кажи, сега какво ще разкажеш на донна Нини?

ТРАМОНТАНА Че не зная нищо и не съм видял нищо.

КОМАРЕ ВИТА И това е чистата истина! *(ослушва се)* Шшшшт, чува се шум отвътре! Бягай за Бога, че ей сега ще влязат! Да вървим! *(дърпа го за ръката към антрето и затваря вратата след себе си)*.

СЦЕНА II

ДОН ВИТТОРИНО и ДОННА ПАОЛИНА

(Сцената остава за секунди празна; след това влизат дон Витторино по риза и донна Паолина).

ДОН ВИТТОРИНО *(души като ловджийско куче)* Кумари Вита!

ДОННА ПАОЛИНА Има ли някой?

ДОН ВИТТОРИНО Няма никой, но мирише на лула, тоест на мъж.

ДОННА ПАОЛИНА Их, Майко мила, пуслала го е да влезе? Знаеш ли кой може да бъде?

ДОН ВИТТОРИНО *(силно)* Кумари Вита!

ДОННА ПАОЛИНА *(приближава се до него и го прегръща, гальовно)* Ринуччо!

ДОН ВИТТОРИНО Скъпа!

СЦЕНА III

КОМАРЕ ВИТА и гореспоменатите

КОМАРЕ ВИТА *(наднича от антрето)* Може ли? Викате ли ме? Честито разсънване, честито, господа годени-

ци! Благословени да сте, като двама младоженци, свежи като две рози!

ДОН ВИТТОРИНО Без намеци! ... Кажете ми нещо, кумаре Вита, кой е пушил лула тука?

КОМАРЕ ВИТА Лула? Какво говорите, ваша милост?

ДОН ВИТТОРИНО Мирише на лула.

ДОННА ПАОЛИНА Говорехте с някого!

КОМАРЕ ВИТА Ах, вече ви казах, ще ви обясня! Дааа, дойде племенникът ми, Трамонтана. Ах, какъв ужас, какъв страх, скъпи дон Виттурину, скъпа донна Паулина! Ах, този благодарник, замесен е с донна Нини, както Кларинеттту беше с вас.

ДОН ВИТТОРИНО Е и?

КОМАРЕ ВИТА Ама оставете ме да завърша, извинете! Още не съм свършила и ваша милост да ме притиска така!

ДОННА ПАОЛИНА И какво искаше, тоя нехранимайко?

КОМАРЕ ВИТА Нехранимайко и то какъв! Какво искаше ли? Казва, че ваша милост сте били тука, с дон Виттурину, че той знаел, че видял с очите си. И представете си ме мене! Скочих да му издера очите. Няма никой тука! – а той – а, не госпожо, тука са! – Казах ти, че не са тука! – а той...

ДОН ВИТТОРИНО А вие?... Майчице, надухте ми главата като балон.

КОМАРЕ ВИТА Ама как, не трябваше ли да ви кажа?

ДОННА ПАОЛИНА Е, кой е той, че да го интересува, тоя вятърничав Трамунтанедда?

КОМАРЕ ВИТА Не че го интересува него...

ДОННА ПАОЛИНА А кой?

КОМАРЕ ВИТА ДОННА НИНИ. Нима не знаете, че иска отговор, доказателство?

ДОННА ПАОЛИНА Ако поиска, ще ѝ пратим известие. И какво стана с Трамонтана?

КОМАРЕ ВИТА Стана, че го отпратих на бърза ръка.

ДОННА ПАОЛИНА Разбра ли нещо?

КОМАРЕ ВИТА Их, да не се шегувате, за коя ме вземате? Добре, и вие и дон Витторину заслужавате това и повече, обаче аз моята кожа пазя. Да не мислите, ще ми е приятно ли ако утре съпругът ви...? Их, майчице мила! Ама, да знаете, ще ви замоля: за Бога, да не разкриете нещо, че сме свършени! Не го казвам за нещо, ама ми се струва, че от мене не можете да се оплачете. Кое то правя, само аз и Господ го знае! Най-добрата услуга, че и тайна до гроб, гробно мълчание, така си е!

ДОННА ПАОЛИНА И вие, струва ми се, не може да се оплачете от нас.

КОМАРЕ ВИТА Аз да не би да казвам нещо?

ДОН ВИТТОРИНО Добре, добре, не се безпокойте. Спрете с вашите обяснения. А от Трамонтана – не се страхувайте: изпратете го при мене.

КОМАРЕ ВИТА Ето, това е дума на място. Вие сте си вие – всякога!

ДОННА ПАОЛИНА Искаш да кажеш, че по принуда, ще сменим гнездото, нали Ринуччо?

ДОН ВИТТОРИНО Да, ще сменим посоката, ще търсим друго ложе, друга постеля...

КОМАРЕ ВИТА Их, ами че тука не си ли прекарвате добре? Можете ли да се оплачете от мене?

ДОННА ПАОЛИНА Да, но нали разбирате, ако продължава това шпиониране! ...

ДОН ВИТТОРИНО Ако нямаме сигурност... Обаче с Трамонтана, аз ще говоря. А вие ще ми направите тази услуга да кажете на братовчедка ми Нини да ме остави на мира, защото нейното слънце угасна, залезе, и че времето ѝ свърши.

ДОННА ПАОЛИНА Сърдита е, понеже не ѝ обръща внимание.

КОМАРЕ ВИТА Това казвам и аз!

ДОН ВИТТОРИНО Хайде, кумари Вита, оставете ни сега. Не виждате ли, че сме negliже, че още нещичко трябва да свършим?

КОМАРЕ ВИТА Да, да, тръгвам си, ще ме извините, ваша милост! Ами, не желаете ли да донеса кафето, както обикновено?

ДОННА ПАОЛИНА Да, да, донесете го, кумари Вита.

КОМАРЕ ВИТА С бисквитка, нали? Да си наквасите устата...

ДОН ВИТТОРИНО Да, да, с бисквитки...

КОМАРЕ ВИТА Е, позволете. Кафето е готово: погрижила съм се, грижовна съм аз! Веднага го нося. (*излиза*).

СЦЕНА IV

ДОННА ПАОЛИНА и ДОН ВИТТОРИНО

ДОННА ПАОЛИНА Защо не си сложиш сакото? Ще наистинеш! Да ти го дам ли?

ДОН ВИТТОРИНО Да, благодаря.

ДОННА ПАОЛИНА (*излиза отляво*).

ДОН ВИТТОРИНО Виж за кибрита, трябва да е върху шкафа.

ДОННА ПАОЛИНА (*влиза отново със сакото и кибрита*) Ето кибрита (*като му държи сакото*) Обърни се, да ти помогна.

ДОН ВИТТОРИНО Колко си грижовна (*след което запалва цигара*).

ДОННА ПАОЛИНА Колко ли е часът?

ДОН ВИТТОРИНО Не се притеснявай, има време!
(сяда на едно от канапетата).

ДОННА ПАОЛИНА (минава зад него и го прегръща
през раменете) Скъпи!

ДОН ВИТТОРИНО Залюлей ме на твоята вълшебна
гръд!

ДОННА ПАОЛИНА Колко безумия направих заради
тебе! И колко ме караш да правя!

ДОН ВИТТОРИНО Какво си видяла още? Още не сме
започнали!

СЦЕНА V

КОМАРЕ ВИТА и горespoменатите

КОМАРЕ ВИТА (влизайки с подноса, с всичко необходимо
за кафето и с курабийки) Може ли? Нали не преча,
нали? Все така като две гълъбчета, благословени да сте!

ДОННА ПАОЛИНА Не, не, влезте.

КОМАРЕ ВИТА (поставя всичко върху масата в сре-
дата) Слагам всичко тука, на масичката. Кафето е сил-
ничко, както го обича дон Виттурину. Е, станете, вземете
си, иначе ще изстине и ще загуби аромат. Ето тука захар-
та, курабийки... Чудесни курабийки, домашни...

ДОННА ПАОЛИНА Добре, донна Вита, вървете, ние
ще се оправим.

КОМАРЕ ВИТА Да, да, отивам си. Ох, моля ви, дон
Виттурину, когато дойде време, първо ваша милост да си
тръгне, както обикновено, от вратата на градинката, а после
ние с госпожа донна Паулина – оттам, по улицата...

ДОН ВИТТОРИНО Добре, добре.

КОМАРЕ ВИТА Е, разположете се удобно. Може да
правите, което ви си иска, все едно сте си къщи. Никой
няма да ви притеснява.

ДОН ВИТТОРИНО Не забелязвате ли, че вие ни притеснявате?

КОМАРЕ ВИТА Их, их, их, отивам си! Отивам си! (*излиза, като затваря вратата зад себе си*).

СЦЕНА VI

ДОННА ПАОЛИНА и ДОН ВИТТОРИНО

ДОН ВИТТОРИНО Каква досадница, Майчице! И всички тия теманета, знаеш ли защо ги прави? Да ни изкопчи още пари (*морно*) Пиявица, иска да си изкарва хляба за сметка на нашата любов!

ДОННА ПАОЛИНА (*като сипва кафето в чашиите*) Какво да се прави? Удоволствията се плащат солено. Устата на тия хора се запушва с пари. А пък ти по-добре от мене знаеш, когато бяхте с Нини...

ДОН ВИТТОРИНО Казах ти да не ми говориш повече за Нини – Отвращава ме! ...

ДОННА ПАОЛИНА Засегна ли се? Значи все пак ти е останала болка по нея, нали?

ДОН ВИТТОРИНО На мене ли? Ами нали от мене зависи да се срещнем? Болката ще си остане за нея (*като се приближава до масата*) Това, което не мога да проумея – как преди месец бях луд по Нини! Сляп съм бил, разбира се! Само мисълта, че съм бил любовник на тази жена ме унижава! Значи съм бил някаква низша твар!

ДОННА ПАОЛИНА Да не те е омагьосала! Понякога, виж, за да забележи такава низост, човек трябва да направи сравнение, нали Ринуччо?

ДОН ВИТТОРИНО Не ме наричай Ринуччо, ако обичаш! Не ме смаявай! Издигай ме, наричай ме Витторио! Или може би не го заслужавам?

ДОННА ПАОЛИНА О, много! Ето кафето. Сладко ли е?

ДОН ВИТТОРИНО (*отпива глътка кафе*) Да, като твоите целувки!

ДОННА ПАОЛИНА Натопи си една курабийка.

ДОН ВИТТОРИНО Ти ми дай да я хапна...

ДОННА ПАОЛИНА (*слага му я в устата*) Виж, като си помисля, че някой ден всичко това може да свърши, ми иде да полудея! Вече месец се обичаме, а ми се струва, че дори не сме започнали!

ДОН ВИТТОРИНО Неблагодарница!

ДОННА ПАОЛИНА А може би ще се отегчиш от мене, може да се си отегчил вече? Кажи, Виттурину, кажи ми!

ДОН ВИТТОРИНО Че нали още не сме започнали, извинявай? А и с моя характер – колкото повече време минава, толкова повече ми се услажда: сблизявам се, потапям се, потъвам, хлътвам. Като някоя муха, когато затъва в меда: върти се, пърха, топва се и пропада бавно – и в този мед ѝ е приятно да умре. Така и аз в прегръдките ти!

ДОННА ПАОЛИНА Но с времето може да се отегчиш. Нищо не е вечно!

ДОН ВИТТОРИНО Ти не ме познаваш – съвсем друг човек съм. Колкото повече време минава, толкова повече се привързвам, впримчвам, прилепвам. Това не иска да разбере Нини. Аз не обичам местенето от едно място на друго просто така, сякаш нищо не се е случило. Обиквам мястото, което познава слабостите ми. Като бръшляна съм – на френски: ou je m`attache, je meurs! Трудно се захващам, но здраво се държа! Аз съм като бурен...

ДОННА ПАОЛИНА Дано да е вярно! Толкова ме е страх, толкова ме е страх! Струва ми се, че всеки момент ще дойде Нини и пак ще те грабне тая вещица!

ДОН ВИТТОРИНО Ами като не я обичам вече, извинявай? Нали трябва моето съгласие? Нещо повече, не знам как съм я обичал! Нищо, бил съм сляп, разбира се! Освен

това, няма сравнение: ти – толкова сочна, силна, пищна, а тя – господа, не са знае къде започва и къде свършва! Да добавим, че съм се аклиматизирал и се чувствам прекрасно!

ДОННА ПАОЛИНА Искам да вярвам, че е както казваш. От друга страна, помисли какво направих заради тебе! За да те притежавам, бих подпалила цялото село! А скандалът беше, за да те отдалеча от нея! Но ти, отначало – вярно е нали? Ти дойде само за да угодиш на онази, лудата, да ме опозориш, да направиш мъжа ми рогоносец!

ДОН ВИТТОРИНО Да, с цел наказателна мисия! Какво да се прави? Не знаех! После ми стана приятно и разбрах, че който търси сладко намира горчиво, и който търси горчиво намира сладко. За мене ти беше горчива, сега си сладка. Медена!

ДОННА ПАОЛИНА Не разбирам защо е поискала да си тръгнеш. Щом това е искала, значи не те е обичала повече, ясно! Щом те е пратила да отмъстиш за честта на съпруга ѝ, срещу мене...

ДОН ВИТТОРИНО (*предвзето*) Заради тебе...

ДОННА ПАОЛИНА Заради мене, означава, че е нямала повече никакво чувство към теб. Каприз е била любовта ѝ. Сега, когато отмъсти за нея, трябва да е доволна. Между нейния и моя съпруг, няма никаква разлика.

ДОН ВИТТОРИНО И аз това казвам. Рогоносец този, рогоносец онзи, и двамата имат еднакви атрибути да са кметове, без разлика. Рогата на единия, са еднакви с рогата на другия, ясен ли съм?

ДОННА ПАОЛИНА Значи може да ни остави на мира. Виж, ако толкова държиш, върви да ѝ кажеш, че съм ти любовница, и да не ни безпокои повече.

(*В този момент отвън се чуват възбудени гласове, между които този на Комаре Вита, която крещи: „неее, ваша милост не може да влезе!“*).

СЦЕНА VII

ДОННА НИНИЙ, КОМАРЕ ВИТА и гореспоменатите

ГЛАСЪТ НА ДОННА НИНИЙ (*отвътре*) Ще вляза, ви казвам!

(*Вратата се отваря рязко, появява се донна Ниний, възпирена от комаре Вита, която ѝ придържва ръцете*).

КОМАРЕ ВИТА Нещастница, в къщата ми скандал ли искате да вдигнете!

ДОННА ПАОЛИНА (*сепва се*) Ниний?

ДОН ВИТТОРИНО (*понечва да ѝ попречи да влезе, но веднага се възпира*) Ти?

ДОННА НИНИЙ (*като се освобождава от ръцете на комаре Вита*) Оставете ме, ви казвам! (*към двамата*) Ах, най-сетне ви сварвам, най-сетне ви хващам на място!

КОМАРЕ ВИТА Вървете си! Вървете си! Това е мойта къща! Разрушение на общественото спокойство!

ДОННА ПАОЛИНА Безсрамница! Чак дотука дойде да нахалстваш!

ДОН ВИТТОРИНО Замълчи, дръж си езика зад...! А вие, кумари Вита, хайде друм! Вървете си!

КОМАРЕ ВИТА Никак няма да си ида, докато тая първа не си тръгне! Това е мойта къща, и хора дето не ги искам, не могат да идват...!

ДОН ВИТТОРИНО (*избутва я навън и затваря вратата*) Хайде, вървете си, ви казах. (*Отвътре се чува за кратко, как Комаре Вита ругае и нарежда: „Вий да видите, господа, как човек не може да е господар на къщата си! Не може повече човек да поминува в мира! ... Ама аз – ще я смразя! ...“*). (*към Ниний*) Е, сега да чуем, госпожо Ниний, какво искаш?

ДОННА НИНИЙ Аз ли? Нищо. Дойдох ви на гости. Неприятно ли ви е?

ДОН ВИТТОРИНО Има си хас! В това сама можеш да се убедиш, лично!

ДОННА ПАОЛИНА Може и да поседнеш.

ДОННА НИНИЙ Благодаря, скъпа! Сега си тръгвам!

ДОННА ПАОЛИНА Е, любопитна съм защо дойде...

ДОННА НИНИЙ Наистина ли държиш да знаеш? Дойдох, скъпа моя, да видя с очите си, че си любовница на братовчед ми Виттурину, за да имам доказателство, че си пропаднала жена! ...

ДОННА ПАОЛИНА Като тебе...

ДОН ВИТТОРИНО *(Сяда, докато наблюдава безучастно сцената)*.

ДОННА НИНИЙ Засега само ти си пропаднала жена, понеже има доказателства! Можеш ли да отречеш, че той е твой любовник, че най-сетне стана твой любовник? Ама как така? Ти, която се чудеше на другите, сега падна в клопката по-зле и от тях. А те имаха оправдание – красотата, любовта, страстта! А ти, ти с твоята грозота, с тлъстините ти, беше несломима като рицаря Орландо! ... Видя ли? Никой с нищо не може да се похвали на тоя свят! Защото никога не се знае какво може да се случи. Каза ми, че съм развалена жена, сега ти си такава: лика прилика! Като се прибави това, че между мене и Виттурину, не е имало никога нищо, разбра ли, защото ти нямаш доказателства, не може да имаш, и затова, не е било истина!

ДОН ВИТТОРИНО Да не забравяме, че и аз съм тук.

ДОННА ПАОЛИНА *(с иронична усмивчица)* Виттурину е кавалер, не може да му се отрече. На него трябва да разчиташ.

ДОННА НИНИЙ На него ли? Ама ти какво си въобразяваш за него? Ненормална! Мога да правя каквото поискам, а кумари Вита, да знаеш, е на мое разположение – да разкаже за всичко, което се е случило в тая къща. Всичко!

Ах, най-после искам да си отпусна сърцето, да хвъркна от радост, да празнувам! Вече не може да се гордееш, че си чиста и честна – просто ти липсваше случай, защото си грозна! – и че съпругът ми има волски рога, а пък на твоя челото му е гладко и открито! Точно обратното, скъпа моя! Твоят мъж е рогат рогоносец! Рогоносец и рогач!

ДОННА ПАОЛИНА Като твоя, всъщност!

ДОННА НИНИ Като моя ли? Имаш грешка! Защото за моя няма доказателства, значи не е вярно; а за твоя, доказателството е тук. Какво по-хубаво доказателство от това, че ви сварих като две гълъбчета, двамина младоженчици?

ДОННА ПАОЛИНА Кой го отрича, любима моя? Да не мислиш, че съм като тебе – да крия слънцето с решето?

ДОННА НИНИ И на това безочие ли си способна? Не се ли срамуваш? Даже се перчиш?

ДОННА ПАОЛИНА Е, и...какво искаш? Доказателството, че съм любовница на Виттурину ли? Получи ли го? Ами тогава защо още ни досаждаш, защо не си вървиш?

ДОННА НИНИ Веднага си тръгвам, не се съмнявай. Ама тая надменност бързо ще ти мине, да не мислиш: щом цялото село разбере каква си и какво си направила.

ДОННА ПАОЛИНА Да видим дали ще повярват и дали ти ще кажеш нещо...!

ДОННА НИНИ Няма да кажа ли? Утре ще ми отговориш, щом и Виттурину проговори и донна Вита проговори за всичките ти геройства!

ДОННА ПАОЛИНА Казвам ти, никой няма да каже нищо, нито ти, нито останалите! Виж, върви си, по-добре ще е за тебе да си тръгнеш. Сега си мисля, сигурно си доволна: получи възмездие, мъжът ми е рогоносец като твоя...

ДОННА НИНИ Не ти ли е мъчно, че съпругът ти е рогач, че му направи такъв хубав подарък – да му сло-

жиш рога? Как така? Преди казваше, че истински кмет може да бъде само твоят мъж, понеже челото му е равно, гладко...

ДОННА ПАОЛИНА Колко си глупава, скъпа моя! Това въобще не ме интересува...

ДОННА НИНИ Не те интересува? А какво те интересува, благородна госпожо?

ДОННА ПАОЛИНА Виттурину ме интересува, също тъй, както не интересуваше теб! Имам ли го? Мой ли е? Тежко му и горко ако някой ми го пипне! В края на крайщата ти ми го изпрати...

ДОННА НИНИ (*избухвайки в дрезгав смях*) Ах, ах, Виттурину ли? И какво ще правиш с Виттурину?

ДОННА ПАОЛИНА Ще си го държа здраво и няма да го оставя да избяга. Не пожела да почерпиш облага, аз ще я почерпя.

ДОННА НИНИ (*все още се смее*) Луда! Вярваш ли си? Наистина ли го придърпа? Не знаеш ли, само една дума да му кажа, тръгва след мене като кученце? (*към Витторино*) Не чуваш ли, Виттурину какво говори тая луда жена? Че те държала здраво до себе си! Ах, ах! Ами кажи ѝ защо го направи, защо я плени, защо си ѝ любовник! Кажи ѝ, че я подигра, за присмех, защото аз го поисках, защото аз те напътих, за да си отмъстя, да я посрамя, да я видя в краката си! Че никога не си я пожелавал, че никога не те е привличала, че я презираш, че от грозотата ѝ се плашиш – говори, говори!

ДОННА ПАОЛИНА Говори Виттурину!

ДОН ВИТТОРИНО Ох, мога ли да говоря най-сетне? (*към донна Паолина*) Ела тука и не казвай повече нито дума: не мърдай – като мрамор, като статуя, вкамени се. А ние двамата с тебе Нини, да обобщим, да започнем, откъдето свършихме, да се открием, но не по малко, само

с пролука; да отворим широко вратите, докрай, свободно, без стеснение, неприкрито, прямо и откровено.

ДОННА НИНИЙ Е, говори де, говори!

ДОН ВИТТОРИНО Ето, още не съм започнал, а ти, за да ме подтикнеш да говоря ми пречиш да говоря, прекъсваш ми мисълта! Ако ще ме прекъсваш, моля те прекъсвай ме накрая, след като свърша. И така, ти ми беше любовница, ще го отречеш ли?

ДОННА НИНИЙ Аз, твоя любовница?

ДОН ВИТТОРИНО Хайде, не прекалявай! Отпусни се, разкрий се! Тука сме едно семейство. И двете съм ви виждал по риза, и двете непокрити, без нищо, така че няма причина да се срамувате една от друга. Колежки сте. Може да си подадете ръка.

ДОННА НИНИЙ Какво искаш да кажеш с тия приказки?

ДОН ВИТТОРИНО Един момент, мили Боже! Да не съм някакво дрънкало? Важното е това – че ти беше моя любовница, а аз съответно – твой любовник, можеш ли да отречеш?

ДОННА НИНИЙ (*иронично*) Е, какво после?

ДОН ВИТТОРИНО Това за да бъдем точни, за точиците, за точките и запетаите, за многоточието... Ясно ли е? Е, така изведнъж разбираш, че мъжът ти е рогоносец, а дон Калоджеро Чарамедда не е; и тогава решаваш – и той трябва да стане! Какъв смисъл има съпругът ми да е рогоносец, а той да не е? Трябва и двамата да са – за равенство. Не бива да се допускат различия! А как може да стане рогоносец? (*посочвайки себе си*) с моя помощ! Трябва – ми каза ти – да станеш любовник на Паулина Чарамедда! Аз, господа, любовник на Паулина Чарамедда? Защото, виж, бях сляп – мислех, че Паулина е най-грозната жена на земното кълбо...

ДОННА НИНИЙ И все още е такава...!

ДОН ВИТТОРИНО (*към донна Паолина, която по-нечва да отговори*) Не казвай и дума, дръпни се! Само секунда и ще навлезем в същината. Толкова грозна, чак плаши издъхналите птички! С лице на решето, с уши като две разперени длани, две круши отделени, като Република Сан Марино... Но тъй като ме остави на хляб и вода и ме подложи на глад като през обсадата на Венеция с бялото знаме – ще отречеш ли – приготвих си куфара и потеглих на път. Откровено, възмутено, смело. Разгорещено, честна дума – да се стресне чак рицаря Ринарду. Но по пътя – с апетита, глада, кипежа, пейзажът се проясни и хоризонтът се очерта. Там където си мислех, че ще намеря сипеи, растяха разцъфнали виолетки, вместо камъни имаше градини и овощия. Ще ти разкрия една изненада, едно чудо, една магия! Бях сляп и прогледнах! Мозъкът ми беше опушен като тенджерата; започнах да се излъсквам, заблестях като сребърната монета от пет лири, когато още я имаше. Скъпа моя, ей така – да си оближеш пръстите! Рая се отвори! Тогава взех всички мебели, които бях оставил в другата къща, в старите помещения, където трябваше да се върна и се пренесох. Разбира се, не оставих дори пантофите си.

ДОННА НИНИ И с всички тия описания на пейзажи, пренасяния, бели знамена и пантофи, какво искаш в края на крайщата да заявиш?

ДОН ВИТТОРИНО Ще стигна до това и ще обясня, имай търпение. По твоя заповед трябваше да стана любовник на Паулина, нали така? И съм, изпълних всичко докрай! Аз, с моя помощ, лично, трябваше да направя дон Калориу Чарамедда рогоносец като съпруга ти, така ли е? И го изпълних точно, от а до я! Рогата на единия са равностойни с рогата на другия, защото деятелят е един и същ, ясен ли съм? И щом аз ти казвам, че е така, значи

е така! А за информация по случая можеш да се обърнеш и към Паулина! Сега и двамата, благодарение на мене – държа на това! – се намират при равни условия: не може да има спор, могат да се бият с еднакви оръжия, честно. Както виждаш, аз съм спасителят на селото. Ще ми издигнат паметник, ей така – с два разперени пръста: два, два, два...охо! ... И така, мисля, може да си доволна. Ще се оплачеш от мене? Изпълних ли поръчката както пожела? Удържах ли напълно обещанието, което ти дадох тогава със сетни сили? Можеш единствено да ме обвиниш, че не те предупредих веднага, преди един месец, когато беше извършено деянието...

ДОННА НИНИ Преди един месец? Ти си любовник от един месец на Паулина à Табарè?

ДОН ВИТТОРИНО Даже не ме оставяш да свърша, извинявай! Един месец, цял и пълен като яйце. Какво да се прави? Без да остане и троха и ей толкова парченце! След първото гмурване добих кураж, и взе че ми хареса. Нали ти казах? Внимавай с какъв човек си имаш работа! ... Мед намерих и се прилепих, жлъди намерих и налегах, тревата беше свежа и пасах на воля...

ДОННА НИНИ Значи ти хареса да си неин любовник?

ДОН ВИТТОРИНО Не мога да навлизам в интимни подробности, иначе бих ти дал възможност лично да се увериш. Поради това, скъпа моя, вече нямаше нужда да ти представям доказателства, както се бяхме споразумели. Това вече не ме засягаше, дори не влизаше повече в плановете ми. А сега, след като ти обясних всичко, можеш да си вървиш.

ДОННА НИНИ Ще си тръгна, но и ти ще дойдеш с мене. Понеже няма какво повече да правиш тук. След като изпълни това, което исках, ролята ти свърши.

ДОН ВИТТОРИНО Чуваш ли, Паолина, ролята ми е свършила! А не започва ли точно сега моята роля? Аз оставам, скъпа Нинй!

ДОННА НИНИЙ И какво ще правиш, ако мога да попитам?

ДОН ВИТТОРИНО Това, което и до сега правих. Тук съм и оставам!

ДОННА НИНИЙ Любовник на Паулина? (*избухва отново в смях*) Хайде стига! Ще се пръсна от смях! Не се прави повече на глупак!

ДОН ВИТТОРИНО Нещо против? Ами хайде, потегляй...

ДОННА НИНИЙ (*примирително*) Да, Виттурину, разбирам. Имаш право. Говориш така от яд – може да съм сбъркала! ...

ДОН ВИТТОРИНО Да си сбъркала? Ами че това е единственото редно нещо, което направи по време на любовта ни.

ДОННА НИНИЙ Не, не искам да се шегуваш повече така!

ДОН ВИТТОРИНО В тези редки случаи, когато говоря сериозно, ти мислиш, че се шегувам. Обаче не е шега, скъпа, по-сериозно е, отколкото можеш да се представиш! Не е шега – оставам, защото съм любовник на Паулина, но не от някаква формалност, закачка, лицемерие, а преди всичко заради моето лично одобрение, заради духовните ми и семейни убеждения...

ДОННА НИНИЙ Значи ти...

ДОН ВИТТОРИНО Значи аз – толкова ли много трябва, за да разбереш? Вижда се, че откакто не контактувах с мене, си започнала да разбираш трудно... Значи аз, аз обичам Паолина!

ДОННА НИНИЙ Ти? Ах, ах, ах! Чудесно! Прекрасно!

ДОН ВИТТОРИНО По-прекрасното е, че като обичам нея, Паулина, вече не обичам тебе! Логично, нали?

ДОННА НИНИ Ама ти не виждаш ли колко е грозна?

ДОН ВИТТОРИНО Беше...

ДОННА НИНИ Сега какво, промени ли се?

ДОН ВИТТОРИНО Абсолютно! Беше, преди, защото го забелязвах – сега вече не забелязвам и следователно – вече не е грозна, красива е! Както ти беше преди, красива, но сега вече не го забелязвам и затова си грозна; и се чудя, как можах да си загубя ума по тебе, как можах да те мисля за недостижима, единствена в целия свят!

ДОННА НИНИ Защото сега единствена в целия свят и недостижима е Паулина, така ли?

ДОН ВИТТОРИНО Естествено! Да видим ще намериш ли някоя по-завършена, пълноценна, обилна, хармонична, плътна, поривиста. Божествена! Погледни я, нямаш ли очи? Тя е върхът на насладата, на нежността, на изобилието. Тя е мой тип – точно за мене. Не съм създаден за анемичното, за мършавото от кожа и кости; създаден съм за щедростта, извивките, окръжностите, кубовете, сферите! Харесва ми пространствената геометрия, пространствената, скъпа моя, не дескриптивната!

ДОННА НИНИ Преди месец, говорехте точно обратното!

ДОН ВИТТОРИНО Ами аз не ти ли казах? От един час си дера гърлото – преди месец бях спял, заслепен, тесногърд, злостастен! ...

ДОННА НИНИ А сега си луд, това е истината!

ДОН ВИТТОРИНО Лудата си ти, защото не виждаш тази елементарна истина, тази математическа точност – че тя е красива, божествена, а че ти си грозна, ужасна, отблъскваща! Какво да се прави? Въпрос на гледна точка!

ДОННА НИНИЙ Луд! Ненормален!

ДОН ВИТТОРИНО Ти си луда! Късогледа!

ДОННА НИНИЙ Сто хиляди пъти луд!

ДОН ВИТТОРИНО Пак ли? Настояваш ли? Искаш ли да попитаме Adriano Tilgher, който от нас е лудият, че той ги разбира тия неща? Нали е специалист по безумията...

ДОННА НИНИЙ Безумен си и без да питаме някого!

ДОН ВИТТОРИНО Значи така реши? Сигурна си, че няма да се откажеш?

ДОННА НИНИЙ Луд – освидетелстван!

ДОН ВИТТОРИНО Е, добре! След като си на това мнение, може и да се предположи, че съм, дори повече – аз съм луд! Но според мене, лудата си ти. И затова нека всеки да си стои къщи: ти – натам, аз – насам. Разбра ли? И двамата – в мир и покой. И да не си продумала, ей! Да не си произнесла и една буква, защото ако проговориш, ще разкрия най-дискретните ти тайни! Ще стигна до бенките, до топографията, до историческите забележителности, до интимните познания, до детайлите. Разбра ли? Може да си вървиш.

ДОННА НИНИЙ Не, Виттурину, слушай...

ДОН ВИТТОРИНО Не чувам. Ушите ми са запушени. Глух съм.

ДОННА НИНИЙ Не, Виттурину, виж! ...

ДОН ВИТТОРИНО Имам перде. Не виждам. Сляп съм.

ДОННА НИНИЙ Прав си. Сбърках, обидих те, много поисках от тебе. Сега го разбирам, бях обезумяла.

ДОН ВИТТОРИНО Не тогава, сега си обезумяла. Тогава беше само момент на просветление, на интуиция... Ако е имало само един случай, в който не си била безумна, то беше точно тогава.

ДОННА НИНИЙ Не, Виттурину, не е възможно, не е вярно...

ДОН ВИТТОРИНО Искаш ли да потвърдя в присъствието на двама свидетели?

ДОННА НИНИ Нарочно го правиш, за да си го върнеш...
Обаче, после ще ти обясня, може да ми дадеш право...

ДОННА ПАОЛИНА Цял месец ти дава право!

ДОН ВИТТОРИНО Ти мълчи, дръпни се! (*към Нини*) А кога после, извинявай? Не виждаш ли, че съм зает, че имам други неща да правя, че не приемам? И откъде накъде този интерес? Да нямаш щения? Ами, смени и ти привичките! Смени климата, хоризонта, зоната! Все едно и също – омръзва. И не за да ми направиш на инат, понеже съм различен, многолик, винаги нов, непостоянен, модерен, последна мода, в крак с времето, обаче все същото ядене, скъпа моя! ... Смени подноса, лъжицата, вилицата...

ДОННА НИНИ Преди един месец не говореше така!

ДОН ВИТТОРИНО Преди един месец бях апокрифен: сега съм автентичен, с удостоверение и печат!

ДОННА НИНИ Не, моля те, престани да говориш така, ще полудея!

ДОН ВИТТОРИНО От дълго време си такава, не че сега ще станеш!

ДОННА НИНИ Добре, както желаш. Но кажи ми, че не е вярно, че не може да е вярно! Ти не я обичаш, не си влюбен в нея, както казваш, както се преструваш, защото не искам, разбираш ли, не искам!

ДОН ВИТТОРИНО Че ти какво общо имаш, извинявай? Да не би сърцето ми да е някаква играчка или някаква сопа в ръцете ти! Резето хлопна, скъпа моя! Сметката приключи! Можеш да си тръгнеш по живо по здраво...

ДОННА НИНИ Не, слушай, не е възможно да си забравил всичко, да не мислиш повече ти какво беше за мене и аз какво бях за тебе! Не се забравя така лесно миналото... а и заради кого! За Паулина à Табарè! Не, Витторино,

ще се върнеш при мене, защото те желая, желая те завинаги!

ДОН ВИТТОРИНО Ето това е въпросът, че ти ме желаеш, а аз не. И това дори не ме ласкае: притеснява ме, отвращава ме! Заличи се напълно, и се срамувам като помисля, как едно време съм могъл да те държа тук, вътре, в сърцето, като светиня! Нали ти казах? Бях спял и луд! Няма смисъл, скъпа Нини, твоето време свърши. Остави ни на мира – има ни и ще останем, нали Паолина?

ДОННА ПАОЛИНА Завинаги!

ДОННА НИНИ Не, не го повтаряй! Но виж ме хубаво, виж и нея! Наистина ли съм нищо за тебе? Наистина ли ще предпочетеш нея пред мене? Наистина ли ще я сравниш с мене? Наистина ли не съм хубава, както ми казваше преди? Наистина ли не съм по-хубава от тая до тебе?

ДОН ВИТТОРИНО Няма сравнение! Пред нея си като някаква метла пред слънцето. Как да ти го кажа, да ти го изпея ли? С китара? Грозна си, грозна, грозна, подпечатано, скрепено с клеймо! С уста – от едното ухо до другото, две очи – да си свият гнездо два бухала; шия като паче перо; гръд като дъска – но не от махагон, а знам ли – а от дърво за шайги широка употреба... (*посочвайки корема*) това тука – изравнено, краката...

ДОННА НИНИ Добре, както желаеш. Грозна съм, грозна, но ти ще се върнеш при мене, защото не можеш да забравиш никога моята любов! Защото никой не може да те обича като мене! Да, да, скоро ще разбереш! Не е възможно да се увлечеш по нея! Не помниш ли вече какво ми казваше? Че не ти харесва да се пренасяш, че не си създаден за премествания, за поврати, че не си някакъв странстващ наемател?...

ДОН ВИТТОРИНО И това, извинявай, потвърждава моята теза – означава, че трябва да остана, където съм.

Сега ти представляваш напускането, преместването, завоят; да се върна при тебе означава още веднъж да си стегна куфара, да опаковам всичко – от картините до пантофите и да сменя къщата, адреса, квартала: накратко – да се преместя. А аз вече живея тук, постоянно. Моето местожителство е Паулина и като последствие, ти си хотелът, пътуването, временната, със съответното пренасяне на багажа. Моето естествено място е тук, където съм си създал ниша, гнездо, където всичко ме привлича, където се чувствам добре, господар в дома ми, където положих сърцето си в краката на Паолина, където съм щастлив!

ДОННА НИНИ Не помниш ли, че всичко това бях аз за тебе някога!

ДОН ВИТТОРИНО Няма смисъл, скъпа, няма да се изнеса, няма да напусна, няма да се преместя! Освен това, ти знаеш, че не мога да се излагам на внезапни температурни промени: от Конка д'оро до Адамелло! ... от къде накъде?...

ДОННА НИНИ Но това не е преместване, както ти го наричаш! Ще се върнеш в старото гнездо, напуснатото временно.

ДОН ВИТТОРИНО Ей тука чаках да кацнеш, пиленце! При добро желание, с известно усилие, бих могъл да се преместя, но в нова среда, непозната, защото ако не друго, има го чарът, любопитството, новото, изненадата, онова – „никога не се знае“! Но да се върнеш отново в апартамент, от който си излязал при екстрени обстоятелства е отвратително, скъпа моя! Защото човек знае до най-малката подробност какво ще намери: дупките, ъглите, неудобствата, гвоздеите останали забити в стената, все същите места наплюти от мухи по стъклата! Няма я вече изненадата, новото – само руините от Картаген, пая-

жините, и всичко това без чар, без загадка; защото докато е там, човек не забелязва, но след това като си даде сметка го съзнава, с хладен ум. И затова не може да изпита друго, освен отвращение, ужас!

ДОННА НИНИЙ Значи те отвращавам, ужасявам те, така ли?

ДОН ВИТТОРИНО Какво да се прави? Това е темперамент. Имам нещо по-добро. Тръгвай, хайде, времето ни е ценно: трябва да довършим останалото, трябва да изпием до дъно чашата!

ДОННА НИНИЙ *(екзалтирана, към донна Паолина)* А, значи си го омагьосала, направила си му магия?

ДОННА ПАОЛИНА Да, да, скъпа моя! Какво да се прави, нали ти ми го прати, със собствените си ръце! И не се притеснявай, няма да ти го върна, не, няма да ти го върна, понеже ми трябва!

ДОННА НИНИЙ Ах, мръсница! Долна уличница!

ДОННА ПАОЛИНА *(подскоча, бясна)* Какво казваш? Какво каза?

ДОННА НИНИЙ Развратница!

ДОННА ПАОЛИНА *(понечва да ѝ се нахвърли)* Ах! ...

ДОН ВИТТОРИНО *(като я възпира)* Замълчи! Не отговаряй! Казва ти онова, което тя беше преди, и което иска да бъде все още! В този момент си нейното огледало! Ако погледнеш...

ДОННА НИНИЙ Ах, безсрам... *(затиска с ръка думата в уста и треперейки цялата от гняв, смутолева)* Е, добре, бъдете щастливи, продължете медения си месец, младоженци млади! Ненормални! Ръbove! Старини от Помпей! *(излиза)*.

ДОН ВИТТОРИНО Цирцея, грозно подобие! *(въздиша с облекчение)* Ах, най-сетне! ...

СЦЕНА VIII**ДОННА ПАОЛИНА И ДОН ВИТТОРИНО**

ДОННА ПАОЛИНА (*бледа, но щастлива*) Чу ли какво ми каза?

ДОН ВИТТОРИНО Не се безпокой! Празни приказки, винаги е така!

ДОННА ПАОЛИНА Ами парцалеса! Какво значи?

ДОН ВИТТОРИНО Покривка, любов моя!

ДОННА ПАОЛИНА И в романите ли е така?

ДОН ВИТТОРИНО Да, скъпа, и в романите и навсякъде, влюбените са винаги... покрити!

ДОННА ПАОЛИНА Каж ми само: наистина ли го каза, че няма да ме оставиш, никога вече? И ме предпочиташ наистина пред Нини?

ДОН ВИТТОРИНО Не ти ли дадох току що доказателство?

ДОННА ПАОЛИНА Погледни ме сега добре – Нини е хубава, аз съм грозна – Някой ден може би няма да ти харесвам повече...

ДОН ВИТТОРИНО Ти, грозна? Ти си най-красивата жена на света! Венера Милоска, Джоконда, Красавицата от Торино! (*буйно, прегръща я и я обсипва с целувки*).

ДОННА ПАОЛИНА Ще припадна!

КРАЙ

БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

На цялата комедия, особено на основните и най-съществени части, трябва да се придаде сатиричен и ироничен тон.

За това трябва да допринесе гримът на основните персонажи, с цел да станат контрастите по-ярки и дръзки; така донна Нини би трябвало да е красива, финна, елегантна, с модерен градски вид и обноски; донна Паолина – грозновата, недодялана, невзрачна; дон Витторино – елегантен, жизнен, мъж с опит.

Препоръчително е тонът на второстепенните персонажи да бъде колкото се може по-приповдигнат – за да може накрая да се открие сатиричният дух на комедията.

Превод от италиански

Франческо Ланца

ПРАЗНИЧЕН ДЕН

Комедия в едно действие

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Анна

Санта

Момиченца

Съседка

Бастуано

Приятел

Хор

ПРАЗНИЧЕН ДЕН

Комедия в едно действие

Вечер в къщата на Анна, местната красавица. Малка бедна стая, с изображения на светци по стените.

По средата, в дъното, балконче, на чийто перваз са сложени саксии с карамфили, мента, вечнозелени растения, босилек. Вдясно е антрето. Вляво е леглото в ниша, прикрита с червена завеса на цветя.

Празник е – Тялото и Кръвта Христови през уханния месец май. Спасителя трябва да премине по улиците и всички му подготвят големи почести: светлини, олтари за благослова, фойерверки, бенгалски огън, цветя и песни. Момиченцата облечени в бяло и други като ангелчета, с хартиени позлатени крилца, припкат нагоре надолу по улиците с песни и възгласи, с кошнички пълни с цветя, които да хвърлят, когато премине Благословения Господ: розови листенца, лилии, жълтуги, шибой, маргаритки. Всичко наоколо ухае. Жените хвърлят в запаления за слушане мангал зрънца тамян и тъмните улички се изпълват с уханье. Когато Спасителя премине, всеки мангал ще стане кадилница. Пред всички врати, пред всички прозорци, на всички балкони са запалени газени и ацетиленови лампи, светилници, разноцветни малки лампиони. По-бедните пълнят с олио големи охлювени черупки с конопен фитил и ги слагат в гъста редица на прага на къщите; или потапят в спирт памучни конци и ги запалват като разноцветен бенгалски огън в различни цветове – зелен, червен, жълт, безцветен, сребристо-бял.

Когато Господ минава, всяка улица ще бъде великолепен разноцветен рай. Смях, песни, викове; неспирно суетене на жени и мъже около олтарите, украсени пишно: един от друг по-богат и прелестен, тъй като всеки олтар се трябва да бъде най-хубавият на цялата улица, за чест на онзи, който го е украсил.

(Анна също е приготвила къщата за процесията на Спасителя. На балкона вече са запалени два големи фенера, а на перилата са закачени пръчици бенгалски огън. Анна е празнично облечена, с най-хубавите си и предизвикателни дрехи: къса пола от зелена коприна и светлосин силно изрязан корсаж. В плитките ѝ, в които са закрепени големи гребени, е втъкнат червен карамфил. Тя сякаш е нагиздена за пристигането на възлюблен, когото трескаво очаква. С помощта на Санта, сводница и компаньонка, къса в малка кошничка листенца от пролетни цветя, цвят от жълтуга, рози и лилии).

Анна – Дадох пет лири за нашия олтар. Поискаха и красивия ми гоблен със Сърцето Исусово, за него дадох двайсет и пет лири.

Санта – Блазе ти, имаш пари колкото си поискаш.

Анна – Колкото си поискам! Има дни, когато умирам от глад!

Санта – Това ти ли го казваш? На тебе нищо не ти струва да ги спечелиш.

Анна – Щом не ми струва нищо, защо и ти не се захванеш с моя занаят?

Санта – Господ не ме е създал красива.

Анна – Слугиня съм на всички. А и повечето са негодници, подритват ме като някоя кучка или не плащат. Какво да направиш като не плащат?

Санта – А Бастиано?

Анна – Защо да се меси? Не искам да го наръгат за няколко лири. Господ ще се погрижи и за тях. Който ми взема хляба от устата, Господ ще се погрижи. Печеля го с позора си; всички ме избягват като прокажена, а на улицата има такива, знаеш много добре – дето не струват и малкото ми пръстче. А Бастиано, някой да го е видял? Ти да си го видяла? И аз не съм. Божи дар е, ако дойде на петнайсет дни веднъж.

Санта – На улицата ти завиждат, това е. Всички искат да са като тебе.

Анна – Знам: магарета за показ си имам колкото искаш. Някои си нямат дори едно.

Санта – Която си няма, си търси скришом, да не мислиш! Еднакви сме ние жените! Но ти имаш хубави дрехи, пари колкото щеш, ако ти хареса някой, красив и богат, ще пратиш да го повикат и той веднага ще дотича.

Анна – Някой не ми харесва. Само Бастиано, понеже го обичам, а него го няма. Какво да направя?

Санта – Утре ще ти го доведе.

Анна – Не, няма да умра без него.... Ако иска, сам ще дойде. Леглото ми е там: ако не е той, друг ще е. Никога не ми е студено, не се притеснявай.

– *(От улицата се чува хор от чисти детски гласове):*

*Във всеки миг ви обожавам,
о, вино, хляб небесен от Велико Тайнство,
И винаги да бъде славен,
любимия Христос Обожествяван!*

Анна – Спасителя идва!

Санта – Не, това са децата.

Анна – Побързай! *(Излиза на балкона и вика)* Ассунтина!

Гласът на Момиченцето – Какво желаете?

Анна – Къде е Спасителя?

Гласът на Момиченцето – Има време! Ще ми дадете ли цветя за кошничката ми?

Анна – Да, качи се: ще ти дам цяла шепа.

Санта – Не виждаш ли, че не стигат и за нас!

Анна – Няма значение. Господ вижда намерението. Цветята от невинните са по-мили Богу. Аз, грешницата, давам на Господа моите грехове.

Санта – Всички сме грешни; кой за едно, кой за друго.

Анна – Господ е милостив. За нас, грешниците, Той страда на кръста и беше увенчан с тръни.

(Влизат от антрето двете момичета, едното от които облечено в бяло.

Момичето в бяло – Ще ни дадете ли наистина цветя?

Анна – Да, къде е кошничката?

Момичето в бяло – Ще си ги сложа тука, в престилката.

Анна – *(като ѝ подава шепа цветчета)* Вземи.

Другото момиченце – Дайте ѝ още една шепа. Малко са ни в кошничките – а на вас за какво са ви толкова много?

Санта – Само вие ли ще ги хвърляте? И ние си имаме ръце.

Момичето в бяло – Момичетата трябва да хвърлят цветята. Ако ги хвърляте вие, Господ няма да ги приеме.

Санта – Кой те научи да говориш така, майка ти ли?

Анна – Ето, ето, ние имаме много.

Момичето в бяло – Хайде да отидем да ги сложим в нашата кошница. Идваш ли?

Другото момиченце – Аз оставам да си гледам празника от балкона.

Момичето в бяло – Ами ако майка ти те потърси?

Другото момиченце – Ако майка ми ме потърси, аз съм тука.

Момичето в бяло – (*тръгва си*).

Момиченцето – Видяхте ли олтаря? По средата е вашето Сърце Исусово. Колко е красиво! Кой ви го подари?

Анна – Купих го с мои пари.

Момиченцето – А парите?

Анна – Спечелих ги; не съм ги откраднала.

Момиченцето – Защо не ми дадете вечнозелени цветя? Ще ми дадете ли?

Анна – В саксията са: откъсни си ги.

Санта – Да знаеш, ще ги откъсне всичките. В саксията ще останат само стebelата.

Момиченцето – Ще си откъсна само едно букетче, да си го сложа в пазвата. (*Излиза на балкона*) О, о, долу всичко е в светлини! Олтарят блести като църква. Запалват и разноцветните лампи.

Санта – Като че ли Спасителя минава?

Момиченцето – Не, не е Спасителя. И на нашата улица са запалени всички светлини. На прозореца на Корренти има сто хиляди запалени раковини.

Санта – А вие нищо ли не запалихте?

Момиченцето – Ние запалихме фенерите.

Гласът на съседката – Микела! Микела!

Анна – Вика те майка ти.

Момиченцето – Какво има?

Гласът на съседката – Къде си? Прибери се!

Момиченцето – Тука съм. Бера си вечнозелени цветя. Ей сега идвам.

Гласът на съседката – Идвай веднага, палавнице! Идвай, че ще ти оскубя косите!

Анна – Оставете я, сега ще дойде!

Гласът на съседката – А, ти ли я повика, разтурнице?

Момиченцето – (към Анна) Не ѝ отговаряйте нищо. Оставете я да си приказва.

Анна – Върви си.

Момиченцето – Защо? Приятно ми е да съм тука и ще остана.

Съседката – (приближава се от антрето) Ела. (Хваща момиченцето за плитката и го придърпва назад) Слез, че после ще ти дам да се разбереш. (Към Анна) А ти повече не я викай. Не искам да стои при тебе.

Анна – Защо? Ще ти я омърся ли?

Съседката – Ще ми я омърсиш. Който те зърне, очите си мърси.

Анна – Ами защо ме гледаш, тогава? И защо идваш да ми ядеш хляба, когато умираш от глад?

Съседката – Плюя аз на твоя хляб, че не е Божа благодат.

Санта – Върви си, върви. Защо искаш да подпалиш чужда къща?

Съседката – Тръгвам си, че краката ми горят. (Отива си заедно с момиченцето).

Анна – Видя ли? Ще ги накарам всичките да се пукнат от яд. Сто хиляди искам да имам, да си стоя в кухнята цялата в коприна и брокат.

Санта – Какво те интересува? Хората като си дърдо-

рят, остави ги да си дърдорят. Слушай, дай ми две лири: нямам нито олио за пастата, нито бучка въглища. Нищо не ми даде, като ти извиках дон Джулио Ширè.

Анна – Десет лири ти е дал дон Джулио, знам!

Санта – Даде ми колкото си заслужавах. Ти не се меси.

Анна – Ще ти дам две лири, понеже е Господния празник и искам да заслужи Неговата благодат. Запали ли мангала?

Санта – На балкона е.

Анна – А тамян купи ли?

Санта – Има цяла църква да се окади. Сложих го в саксията с мента.

Анна – Спасителя като мине, да имаш грижата.

Санта – Не се тревожи.

(Чува се как някой чука силно откъм антрето и веднага след това се появява Бастиано, следван от негов приятел).

Анна – Кой е? Кой е?

Бастиано – Аз съм.

Анна – Ти?

Бастиано – Здравей, роза побледняла!

Анна – Здравей, букет коприва. Късмет има, който те види!

Бастиано – Който има очи вижда. Ти кого чакаш, май краля?

Анна – Чакам някой да ми дойде на гости.

Приятелят – *(недодялано)* Облечена сте като кралицата на Португалия.

Бастиано – Но в нейното легло, е като кралицата на Франция.

Анна – Мълчи, че между нас двамата, няма нищо за делба! Защо си дошъл? Да не си загубил някоя пара, та идваш да я търсиш?

Бастуано – Казаха ми на площада, че Спасителя ще мине оттука, и че не приемаш никого, за да почетеш празника. Вярно ли не приемаш никого?

Анна – Тебе не те ли приех? Да не би да съм те отпратила?

Бастуано – Да не би да съм дошъл да гледам процесията на Спасителя?

Анна – Спасителя минава по улицата.

Приятелият – *(като си свирука под сурдинка, излиза на балкона. В паузите се чува глухото му и монотонно подсвиркване)*.

Санта – *(обикаля нагоре надолу нехайно: намества един стол, събира напаядалите по земята цветя, накрая занася кошничката на балкона, където остава)*.

Бастуано – Ще застана на балкона да гледам.

Анна – Гледай.

Бастуано – *(излиза на балкона и веднага се връща)*
Ела, дихание мое.

Анна – Какво искаш?

Бастуано – *(притиска я към себе си)* Искам да ти кажа нещо.

Анна – *(прегръща го)* Остави ме на мира, грешнико!

Бастуано – От един месец не съм те виждал. От един месец не съм виждал Божията милост.

Анна – Къде беше? Да не си бил в чистилището?

Бастуано – Ходихме да оберем баклата.

Анна – Ако не си опитвал от моята, значи си опитвал друга плът. Че на този свят тя не липсва.

– *(Чува се отдалеко хорът на децата) О жив Небесен хляб велико Тайнство!*

Бастуано – Твоята, но в мисълта ми. И когато мислех за тебе, сякаш падах на земята като врабче ударено от камък.

Анна – Слънцето те е обгорило като някоя речна отломка. Защо не дойде? Тревожих се.

Бастуано – Сега съм тука. *(Разпалено)* Колко си хубава! Ще те изям!

(Внезапно се чува как избухват, как се гонят и се разкъсват безброй фойерверки в далечното небе в огнен взрив).

Анна – Не сега. Идва Спасителя! Чуваш ли? При олтаря Мантения е!

Санта *(от балкона)* Не. Не е при олтаря Мантения.

Бастуано – Последно процесията беше на площада за благослов.

Анна – *(притегля го към себе си)* Ела, ела сърце мое. *(Изчезват зад завесата на леглото. В тишината и по време на действието се чува подсвиркването на приятеля. Бавно сцената се превръща във фантастична картина. От далечен глъч, на вълни се долавят звънливи гласове прославящи Господа, поток литургични песнопения, детски говор, женско тананикане, удари на барабани. Спасителя се приближава. Силно уханье на цветя изпълва сцената).*

Санта – *(силно към приятеля, като коленичи)* Гледайте! Гледайте! Благославя на олтаря Мантения!

(Прииждат, сменяйки цветовете си, отблясъци от разноцветни фойерверки. Във внезапно настъпилата тишина, пропита от уханье на тамян избухват бомбички, ехти духовия оркестър).

Санта – (*изправя се*) Благословът свърши! Ето, идва, идва!

– (*Цялата улица се е превърнала във великолепиe от светлини и цветове, от песнопения, които стават все по-силни, приближават се, застигат се и се застъпват. Гласове, викове, възгласи. (Това, което се случва на улицата веднага обхваща и сцената.)*).

Санта – (*хвърля тамян в мангала и димът изпълва целия балкон; след това се обръща към приятеля*) Запалете светлините!

Приятелят (*запалва с клечка кибрит бенгалския огън и всичко вътре се обажря в различните цветове като в димна фантазия*).

Хорът на децата:

*На вас дарявам моето сърце,
Исусе Пресвети, Спасителю мой!
Исусе, Сърце на Мария
Благословете, моля душата моя!*

Хорът на Жените *Да бъде навеки благословено обожаваното Тайнство Христово!*

Санта – (*вика към антрето*) Ето го! Ето го!

Анна – (*излиза леко замаяна пред завесата на леглото, следвана от Бастиано*) Цветята! Къде са цветята?

Санта – Тука са. Аз ще ги хвърля.

Бастиано – (*излиза на балкона и застава зад Анна*).

Хорът на Свещениците – *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visitavit et fecit redemptionem plebis suae.*

Хорът на Жените – (*отдалеко*): *Да славим винаги нашия Господ в Тайнството!*

Друг хор на Жените – *На небето, на небето, на небето ще отида да Го славя някой ден!*

(На балкона всички коленичат, докато Санта хвърля шепи цветя. Вижда се как преминава в големия разноцветен блясък балдахинът, целият в сребро и злато. Избухват бомбички и бенгалски огън).

Анна – (силно, пламенно) Господи, простете греховете ми. Господи, имайте милост към мен, грешницата: също като Магдалена, аз съм в краката ви!

(Хоровете, виковете, песните, молитвите се преплитат, смесват, докосват и разбиват в уханни златни прашилки).

Хорът на Свещениците – *(бавно отдалечвайки се, докато светлините изчезват и цветовете избледняват)*
Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini! A solis orto usque ad occasum: laudabile nomen Domini! Quis sicut Dominus Deus noster, qui in alti habitat; et humilia respicit in coelo et in terra? Suscitant a terra inopem: et de stercore erigens pauperem. Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi sui.

КРАЙ

Франческо Ланца
ОТМЪСТИТЕЛЯ

Превод от сицилиански

Даниела Илиева

Франческо Ланца

ПРАЗНИЧЕН ДЕН

Превод от италиански

Даниела Илиева

Casa Sicilia, Sofia

Оформител: Ивайло Найчев

За контакт: dani.ilieva@alice.it

www.sicilia.bulgaria.traduzioni.it

Формат 60/84/16

Обем 7 коли

Печат: „Булгед“

София 2018